

**UCHWAŁA NR XVII/92/2025
RADY GMINY GRABOWIEC**

z dnia 7 listopada 2025 r.

**w sprawie w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów
Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2026-2029 w Gminie Grabowiec**

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. z 2025 r. poz. 1153), art. 4¹ ust. 2 ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 2151 z późn. zm.) oraz art. 10 ustawy z dnia 29 lipca 2009 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 1939 z późn. zm.) Rada Gminy Grabowiec uchwala, co następuje:

§ 1. 1. Przyjmuje się Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania narkomanii dla Gminy Grabowiec na lata 2026-2029.

2. Program, o którym mowa w § 1, stanowi załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Grabowiec.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady Gminy

Marek Wojciech Bernard

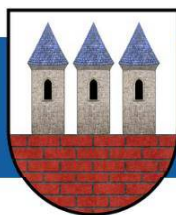
PROGRAM PROFILAKTYKI
I ROZWIĄZYWANIA
PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH
ORAZ PRZECIWDZIAŁANIA
NARKOMANII W GMINIE

GRABOWIEC

NA LATA 2026-2029

fol. Tomasz Pedowski, Kamil Pietnowski

Gmina
Grabowiec

Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania
Narkomanii w Gminie Grabowiec na lata 2026-2029

SPIS TREŚCI

WYKAZ SKRÓTÓW	3
WPROWADZENIE.....	4
UZASADNIENIE WPROWADZENIA PROGRAMU.....	7
PODSTAWY PRAWNE OPRACOWANIA PROGRAMU	10
CHARAKTERYSTYKA GMINY GRABOWIEC	11
ZASOBY INSTYTUCJONALNE W ZAKRESIE ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH ...	12
PROBLEM UZALEŻNIEŃ W GMINIE GRABOWIEC	13
DZIAŁALNOŚĆ GMINNEJ KOMISJI ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH.....	14
RYNEK ALKOHOLOWY W GMINIE GRABOWIEC	18
ANALIZA WYNIKÓW BADANIA PRZEPROWADZONEGO WŚRÓD UCZNIÓW	20
STRUKTURA BADANEJ PRÓBY.....	20
PROBLEM ALKOHOLOWY	22
PROBLEM NIKOTYNOWY	23
PROBLEM NARKOTYKOWY	23
KORZYSTANIE Z URZĄDZEŃ ELEKTRONICZNYCH I INTERNETU.....	26
UCZESTNICTWO W GRACH HAZARDOWYCH.....	28
ZABURZENIA ODŻYWIANIA.....	29
ANALIZA WYNIKÓW BADANIA PRZEPROWADZONEGO WŚRÓD DOROSŁYCH MIESZKAŃCÓW	30
STRUKTURA BADANEJ PRÓBY.....	30
KORZYSTANIE Z URZĄDZEŃ ELEKTRONICZNYCH	32
UCZESTNICTWO W GRACH HAZARDOWYCH.....	33
PROBLEM ALKOHOLOWY	35
PROBLEM NIKOTYNOWY	37
PROBLEM NARKOTYKOWY	38
WNIOSKI Z BADAŃ SPOŁECZNYCH	41
CELE, ZADANIA I REALIZATORZY PROGRAMU	45
CEL I.....	46
CEL II.....	49
CEL III.....	51

REALIZACJA PROGRAMU	53
ADRESACI PROGRAMU	53
ZEZWOLENIA NA SPRZEDAŻ NAPOJÓW ALKOHOLOWYCH	53
TERMINY WAŻNOŚCI ZEZWOLEŃ NA SPRZEDAŻ NAPOJÓW ALKOHOLOWYCH	54
ŹRÓDŁA FINANSOWANIA	54
ZASADY WYNAGRADZANIA CZŁONKÓW GMINNEJ KOMISJI ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH.....	55
MONITORING I EWALUACJA PROGRAMU.....	56
BIBLIOGRAFIA	58
SPIS RYSUNKÓW, TABEL I WYKRESÓW	59
SPIS RYSUNKÓW	59
SPIS TABEL	59
SPIS WYKRESÓW.....	59

WYKAZ SKRÓTÓW

GBP – Gminna Biblioteka Publiczna w Grabowcu

GKRPA – Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Grabowcu

GOK – Gminny Ośrodek Kultury w Grabowcu

GOPS – Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Grabowcu

IPiN – Instytut Psychiatrii i Neurologii

KCPU – Krajowe Centrum Przeciwdziałania Uzależnieniom

KMP – Komenda Miejska Policji w Zamościu

NGO (ang. *non-government organization*) – organizacja pozarządowa

NPZ – Narodowy Program Zdrowia

ORE – Ośrodek Rozwoju Edukacji

PARPA – Państwowa Agencja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

PKI – Punkt Konsultacyjno-Informacyjny

PCPR – Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Zamościu

PPP – Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Zamościu

pp. – punkt procentowy

UG – Urząd Gminy w Grabowcu

ZI – Zespół Interdyscyplinarny w Grabowcu

WPROWADZENIE

W Polsce problematyka uzależnień od alkoholu i narkotyków stanowi istotne wyzwanie zdrowotne i społeczne, wpływając zarówno na jednostki, jak i całe społeczności. Nadużywanie tych substancji prowadzi nie tylko do poważnych konsekwencji zdrowotnych, ale również do rozpadu więzi rodzinnych, wykluczenia społecznego, wzrostu przestępczości oraz obciążeń dla systemu ochrony zdrowia i pomocy społecznej. Problem ten dotyka różnych grup wiekowych, jednak szczególnie niepokojące są statystyki dotyczące młodzieży i młodych dorosłych, wśród których obserwuje się wzrost eksperymentowania z substancjami psychoaktywnymi.

Napoje alkoholowe są bezspornie najbardziej dostępną substancją psychoaktywną w każdej grupie wiekowej. Według Raportu opracowanego przez Krajowe Centrum Przeciwdziałania Uzależnieniom, od 2007 roku spożycie alkoholu na 1 mieszkańca w ciągu roku przekracza 9 litrów – w 2022 roku wyniosło ono 9,37 litrów, co jest wartością najniższą na przestrzeni ostatnich 5 analizowanych lat¹. Problem spożywania alkoholu dotyczy zarówno kobiet, jak i mężczyzn, jednak to właśnie mężczyźni stanowią grupę szczególnie narażoną na częstsze sięganie po tego typu substancje – spożywają oni alkohol niemal trzykrotnie częściej niż kobiety, tj. przez średnio 106 dni, podczas gdy kobiety piją alkohol średnio przez 37 dni w ciągu roku. Taka różnica może być związana nie tylko z czynnikami społecznymi i kulturowymi, ale także z odmiennymi preferencjami – mężczyźni częściej wybierają piwo, podczas gdy kobiety chętniej sięgają po wino².

Niepokojącym zjawiskiem jest również znaczące spożycie alkoholu wśród młodzieży, co może prowadzić do poważnych konsekwencji zdrowotnych i społecznych w przyszłości. Według wyników ostatniej edycji europejskiego badania ESPAD (*ang. European School Survey Project on Alcohol and Other Drugs*) z 2019 roku, prowadzonego na reprezentatywnej grupie młodzieży szkolnej w wieku 16 lat, odsetek uczniów w Polsce, którzy pili alkohol w ciągu ostatnich 30 dni, wyniósł 47%. W porównaniu z poprzednią edycją badań ESPAD, wartość ta nie uległa zmianie. Analizując wskaźniki spożycia alkoholu wśród młodzieży szkolnej

¹ Szmidt J., i in., Raport 2023 – Uzależnienia w Polsce, Krajowe Centrum Przeciwdziałania Uzależnieniom, Warszawa 2023

² Tamże

Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii w Gminie Grabowiec na lata 2026-2029

w ostatnich 30 dniach, można zauważyć pozytywny trend spadkowy, w zestawieniu z 2003 rokiem, kiedy to odnotowano najwyższy poziom konsumpcji, wynoszący 65%³.

Innym z kluczowych wyzwań współczesnego społeczeństwa jest dostęp do narkotyków. Ich dostępność, wzorce konsumpcji oraz konsekwencje prawne i społeczne wymagają stałego monitorowania i działań prewencyjnych. Europejski Raport Narkotykowy z 2024 roku zwraca uwagę na fakt, że około 8,0% mieszkańców Europy w wieku 15-64 lat używało tego typu substancji w ciągu ostatniego roku, natomiast blisko co trzeci podejmował się tego przynajmniej raz w ciągu całego swojego życia (29,9%). Najwyższy odsetek osób dotkniętych problemem obserwuje się w grupie wiekowej 15-34 lat, gdzie w ciągu ostatniego roku było to 15,0%⁴. Według badań ESPAD z 2019 roku, odsetek uczniów, którzy deklaruowali używanie narkotyków kiedykolwiek w życiu, wyniósł 21%. Oznacza to niewielki spadek w porównaniu z poprzednim badaniem ESPAD z 2015 roku, gdzie tenże odsetek wyniósł 25%⁵. W badaniu przeprowadzonym w 2021 roku przez Fundację CBOS, odnotowano, że 13% uczniów używało narkotyków w ciągu ostatniego roku, co oznacza spadek o 3 pp. względem roku 2018. Marihuana i haszysz pozostają najczęściej używanymi przez uczniów substancjami – na zażywanie ich kiedykolwiek w życiu wskazało 36,2% respondentów w 2021 roku, co wskazuje na tendencje spadkowe począwszy od 2016 roku, gdy odsetek ten wyniósł 42,0%, przez 37,5% w roku 2018⁶.

W 2022 roku wszczęto 37 572 postępowania na podstawie Ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii, co stanowi wzrost o 1 522 spraw w porównaniu do roku 2021, w którym odnotowano 36 050 takich postępowań. W tym samym okresie podejrzenie o popełnienie przestępstwa z tej ustawy dotyczyło 36 591 osób, co oznacza niewielki wzrost w porównaniu do roku poprzedniego, kiedy liczba podejrzanych wyniosła 36 282⁷.

³ Tamże

⁴ Dane referencyjne zamieszczone w Raporcie pochodzą z okresu od stycznia do grudnia 2022 roku (European Monitoring Centre for Drugs and Drug Addiction, European Drug Report 2024: Trends and Developments, 2024)

⁵ Tamże

⁶ Malczewski A., Młodzież a substancje psychoaktywne w: Młodzież 2021 – raport z badań ilościowych zrealizowanych przez Fundację CBOS, Fundacja Centrum Badania Opinii Społecznej, 2022, s. 208-223.

⁷ Szmidt J., i in., Raport 2023 – Uzależnienia w Polsce, Krajowe Centrum Przeciwdziałania Uzależnieniom, Warszawa 2023

Coraz częściej obserwuje się także uzależnienia behawioralne (tj. uzależnienia od wykonywania pewnych czynności), które zgodnie z kryteriami aktualnie obowiązującej Międzynarodowej Klasyfikacji Chorób i Problemów Zdrowotnych ICD-11 wykazują podobne mechanizmy do uzależnień od substancji, wśród których znajdują się m.in.: utrata kontroli, priorytetyzacja danego zachowania lub substancji kosztem innych obszarów życia oraz kontynuacja pomimo negatywnych skutków.

Raport Nastolatki 3.0 opracowany na podstawie badania przeprowadzonego między październikiem a listopadem 2022 roku, wskazuje wśród najistotniejszych wniosków na wzrost średniego czasu korzystania z Internetu przez nastolatki w dni powszednie – w 2022 roku było to ponad 5 godzin w ciągu dnia, co oznacza wzrost względem wyników badania zrealizowanego w 2020 roku. Szczególnie alarmujący jest wysoki odsetek nastolatków, którzy w czasie korzystania z Internetu spotykają się z przemocą (44,6%) lub mową nienawiści (68,4%). Brak kontroli rodzicielskiej nad korzystaniem z Internetu przez młodzież może prowadzić do wielu negatywnych konsekwencji, takich jak nadmierne spędzanie czasu w sieci, kontakt z nieodpowiednimi treściami czy zwiększone ryzyko cyberzagrożeń. Tym bardziej niepokojący jest fakt, że ponad połowa nastolatków uczestniczących w badaniu deklaruje, iż ich rodzice nie wyznaczają żadnych zasad dotyczących czasu spędzanego w Internecie (53,7%)⁸.

Nadmierne korzystanie z mediów społecznościowych może negatywnie wpływać na codzienne funkcjonowanie młodzieży, prowadząc do zaniedbywania obowiązków. Obawy budzi fakt, że blisko co czwarty nastolatek często rezygnuje z wykonywania obowiązków domowych na rzecz mediów społecznościowych (23,8%) oraz przyznaje, że z tego samego powodu zaniedbuje swoje obowiązki szkolne (28,7%)⁹.

Dane te podkreślają potrzebę podejmowania skutecznych działań profilaktycznych i interwencyjnych w zakresie przeciwdziałania uzależnieniom od alkoholu i narkotyków, mających na celu ograniczenie skali problemu oraz wspieranie osób uzależnionych i ich rodzin. Zadania w zakresie redukcji szkód muszą dotyczyć wszystkich grup społecznych i stanowić usystematyzowany proces działań profilaktycznych i terapeutycznych. W procesie tym istotne

⁸ Lange R., i in., *Nastolatki 3.0 – Raport z ogólnopolskiego badania uczniów i rodziców*, NASK – Państwowy Instytut Badawczy, Warszawa 2023.

⁹ Tamże

Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii w Gminie Grabowiec na lata 2026-2029

miejsce zajmują edukacja zdrowotna i społeczna, które są realizowane w środowiskach dzieci i młodzieży w formie programów rekomendowanych przez Krajowe Centrum Przeciwdziałania Uzależnieniom, Ośrodek Rozwoju Edukacji oraz Instytut Psychiatrii i Neurologii. Nadużywanie substancji psychoaktywnych, w tym narkotyków i alkoholu, stanowi poważne wyzwanie zdrowotne i społeczne, zwłaszcza wśród młodzieży. Dynamiczne zmiany w trendach konsumpcji, wzrastająca dostępność substancji oraz nowe zagrożenia, wymagają kompleksowych działań prewencyjnych i interwencyjnych. W związku z tym Krajowe Centrum Przeciwdziałania Uzależnieniom na 2025 rok rekomenduje m.in.:

- ▶ zwiększanie dostępności do pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób z uzależnieniem od alkoholu i narkotyków, ze szczególnym uwzględnieniem wyników diagnozy lokalnych potrzeb w zakresie leczenia uzależnień,
- ▶ udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe i narkotykowe, pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą domową,
- ▶ prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej oraz działalności szkoleniowej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych, przeciwdziałania narkomanii oraz uzależnieniom behawioralnym,
- ▶ wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych, służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych oraz narkotykowych,
- ▶ wspieranie zatrudnienia socjalnego przez organizowanie i finansowanie centrów integracji społecznej i klubów integracji społecznej.

UZASADNIENIE WPROWADZENIA PROGRAMU

Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii w Gminie Grabowiec na lata 2026-2029 jest dokumentem wyznaczającym cele oraz sposoby rozwiązywania problemów alkoholowych, narkomanii i związanych z tą sferą życia problemów rodzinnych i społecznych na terenie gminy Grabowiec.

Zgodnie z art. 4¹ ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (t.j. Dz.U. z 2023 r. poz. 2151) do zadań własnych gminy należy prowadzenie działań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych. Zadania te w szczególności obejmują:

- 1) zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu;
- 2) udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe, pomocy psychospołecznej i prawnej, w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie;
- 3) prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych, przeciwdziałania narkomanii oraz uzależnieniom behawioralnym, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo-wychowawczych i socjoterapeutycznych;
- 4) wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych;
- 5) podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów określonych w art. 13¹ i 15 ustawy oraz występowanie przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego;
- 6) wspieranie zatrudnienia socjalnego poprzez organizowanie i finansowanie centrów integracji społecznej.

Zgodnie z art. 10 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 1939) do zadań własnych gminy należy przeciwdziałanie narkomanii, które obejmuje:

- 1) zwiększanie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych i osób zagrożonych uzależnieniem;
- 2) udzielanie rodzinom, w których występują problemy narkomanii, pomocy psychospołecznej i prawnej;
- 3) prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej, edukacyjnej oraz szkoleniowej w zakresie rozwiązywania problemów narkomanii, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie zajęć sportowo-rekreacyjnych dla uczniów,

Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii w Gminie Grabowiec na lata 2026-2029

a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo-wychowawczych i socjoterapeutycznych;

- 4) wspomaganie działań instytucji, organizacji pozarządowych i osób fizycznych, służących rozwiązywaniu problemów narkomanii;
- 5) pomoc społeczną osobom uzależnionym i rodzinom osób uzależnionych dotkniętym ubóstwem i wykluczeniem społecznym i integrowanie ze środowiskiem lokalnym tych osób z wykorzystaniem pracy socjalnej i kontraktu socjalnego.

Według art. 4¹ ust. 2 z dnia 26 października 1982 r. ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz art. 10 ust. 2 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii, realizacja ww. zadań prowadzona jest w postaci Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii, uchwalonego na okres nie dłuższy niż 4 lata. Biorąc pod uwagę cele operacyjne dotyczące przeciwdziałania narkomanii, określone w Narodowym Programie Zdrowia, a także działania w zakresie rozwiązywania uzależnień behawioralnych. Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii w Gminie Grabowiec na lata 2026-2029 został opracowany zgodnie ze wskazanymi powyżej obligatoryjnymi zadaniami oraz potrzebami występującymi na terenie Gminy.

PODSTAWY PRAWNE OPRACOWANIA PROGRAMU

Kierunki działań zawarte w Programie są zgodne z Narodowym Programem Zdrowia na lata 2021-2025. Do wiążących aktów prawnych należą:

- ▶ ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi określająca priorytety zadań realizowanych poprzez program, traktująca je jako zadania własne gminy,
- ▶ ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii,
- ▶ ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej,
- ▶ ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej,
- ▶ ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym,
- ▶ ustawa z dnia 11 września 2015 r. o zdrowiu publicznym,
- ▶ ustawa z dnia 15 kwietnia 2011 roku o działalności leczniczej.

Ponadto dokument nawiązuje m.in. do zapisów *Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Grabowiec na lata 2024-2033*, przyjętej Uchwałą Nr LXI/334/2023 Rady Gminy Grabowiec z dnia 28 grudnia 2023 r.

Źródłem finansowania Programu są środki budżetu Gminy pochodzące z opłat za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż i podawanie napojów alkoholowych oraz opłat z tytułu sprzedaży napojów alkoholowych w opakowaniach jednostkowych o ilości nominalnej napoju nieprzekraczającej 300 ml.

CHARAKTERYSTYKA GMINY GRABOWIEC

*Dane statystyczne przedstawione na grafice pochodzą z 2023 roku [BDL GUS]

ZASOBY INSTYTUCJONALNE W ZAKRESIE ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH

Do istotnych zasobów w zakresie rozwiązywania problemów społecznych, z których mogą korzystać mieszkańcy gminy Grabowiec należą:

- ▶ Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Grabowcu,
- ▶ Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Grabowcu,
- ▶ Zespół Interdyscyplinarny w Grabowcu,
- ▶ Komenda Miejska Policji w Zamościu,
- ▶ Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Zamościu,
- ▶ Powiatowy Urząd Pracy w Zamościu,
- ▶ Ośrodek Interwencji Kryzysowej w Zamościu,
- ▶ Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Zamościu,
- ▶ Urząd Gminy Grabowiec,
- ▶ Gminny Ośrodek Kultury w Grabowcu,
- ▶ Gminna Biblioteka Publiczna w Grabowcu,
- ▶ placówki oświatowe,
- ▶ placówki ochrony zdrowia,
- ▶ organizacje pozarządowe i związki wyznaniowe.

Są to instytucje i podmioty prowadzące działalność na rzecz przeciwdziałania uzależnieniom, bądź wspomagające taką działalność. Ich kooperacja odbywa się na zasadzie współpracy międzyinstytucjonalnej i międzysektorowej.

Do zasobów osobowych działających na rzecz przeciwdziałania uzależnieniom na terenie gminy Grabowiec należy zaliczyć:

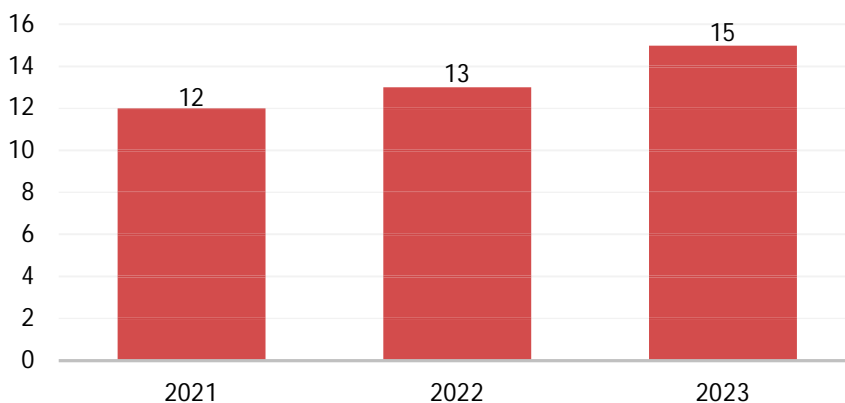
- ▶ pedagogów i psychologów zatrudnionych w placówkach oświatowych,
- ▶ członków Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- ▶ pracowników Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej,
- ▶ funkcjonariuszy Policji,
- ▶ sędziów, prokuratorów oraz kuratorów sądowych i społecznych,
- ▶ pracowników placówek ochrony zdrowia,
- ▶ przedstawicieli organizacji pozarządowych i związków wyznaniowych.

PROBLEM UZALEŻNIEŃ W GMINIE GRABOWIEC

Uzależnienie od alkoholu jest chorobą chroniczną, postępującą i potencjalnie śmiertelną. Nie jest możliwe całkowite jej wyleczenie, a jedynie zahamowanie narastania jej objawów i szkód zdrowotnych. Narkomania, definiowana zgodnie z ustawą o przeciwdziałaniu narkomanii, oznacza *stałe lub okresowe używanie w celach innych niż medyczne środków odurzających, substancji psychotropowych, środków zastępczych lub nowych substancji psychoaktywnych, w wyniku czego może powstać lub powstało uzależnienie od nich*. Problem narkomanii ma charakter interdyscyplinarny. Znajduje się on w polu zainteresowania różnych służb, takich jak lecznictwo, oświata, pomoc społeczna, organy ścigania i wymiaru sprawiedliwości oraz media. Każda z nich styka się z tym zjawiskiem od innej strony.

W latach 2021-2023 liczba rodzin korzystających z pomocy Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Grabowcu ulegała stopniowemu wzrostowi: w roku bazowym było to 12 rodzin, w 2022 roku – 13, z kolei w 2023 roku – 15. W omawianym okresie ze wsparcia GOPS z powodu narkomanii nie korzystała żadna rodzina z terenu Gminy.

Wykres 1. Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu alkoholizmu na przestrzeni lat 2021-2023

Źródło: ewidencja gminy Grabowiec

DZIAŁALNOŚĆ GMINNEJ KOMISJI ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH

Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Grabowcu powołana do wykonywania zadań Gminy w zakresie profilaktyk i rozwiązywania problemów alkoholowych, prowadzi swą działalność w oparciu o przepisy ustawy z dnia 26 października 1982 roku o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi. W 2023 roku w skład Komisji wchodziło 7 członków¹⁰. Do zadań GKRPA zalicza się:

1. Inicjowanie działań lokalnych w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych.
2. Kontrola zasad i warunków korzystania z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych.
3. Zapewnienie skutecznego przestrzegania prawa w zakresie dystrybucji, reklamy, promocji oraz spożywania napojów alkoholowych, m.in. poprzez przeprowadzanie kontroli przestrzegania warunków sprzedaży napojów alkoholowych na terenie Gminy.
4. Wydawanie opinii dotyczących zgodności lokalizacji punktów sprzedaży napojów alkoholowych z ustawą o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz z uchwałami Rady Gminy, będącymi podstawą do uzyskania zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych.
5. Podejmowanie czynności zmierzających do orzeczenia o zastosowaniu wobec osoby uzależnionej od alkoholu obowiązku poddania się leczeniu w zakładzie leczenia odwykowego.
6. Rozmowy motywujące do podjęcia leczenia.
7. Kierowanie na badanie przez biegłego, w celu wydania opinii w przedmiocie uzależnienia od alkoholu.
8. Współpraca z innymi organami administracji państwowej i samorządowej oraz organizacjami społecznymi, związkami wyznaniowymi w zakresie przeciwdziałania alkoholizmowi i narkomanii.
9. Podnoszenie kwalifikacji z zakresu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych.

¹⁰ Sprawozdanie z działalności samorządów gminnych w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień KCPU-G1 za 2023 rok.

Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii w Gminie Grabowiec na lata 2026-2029

Dane dotyczące działań GKRPA w gminie Grabowiec podejmowanych wobec osób uzależnionych w latach 2021-2023 przedstawia kolejna tabela. W 2023 roku członkowie GKRPA przeprowadzili rozmowy z 5 osobami z problemem alkoholowym oraz z 1 członkiem ich rodzin. Wystąpiono również do sądu z wnioskiem o zobowiązanie do podjęcia leczenia odwykowego wobec 2 mieszkańców Gminy. Na przestrzeni lat 2021-2023 liczba osób z problemem alkoholowym, z którymi przeprowadzono rozmowy wykazywała wahania, a najwięcej przypadków odnotowano w roku 2022 (9). Biorąc pod uwagę liczbę członków rodzin tych osób, w latach 2021-2022 nie przeprowadzono rozmów z żadnymi osobami, z kolei w ostatnim roku poddany analizie był to 1 mieszkaniec Gminy. Na przestrzeni omawianych lat dostrzec można natomiast spadek liczby osób, wobec których wystąpiono do sądu z wnioskiem o zobowiązanie do podjęcia leczenia odwykowego (z 4 w latach 2021-2022 do 2 w 2023 roku).

Tabela 1. Działania Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Grabowcu wobec osób uzależnionych w latach 2021-2023

wyszczególnienie	2021	2022	2023
liczba osób z problemem alkoholowym, z którymi przeprowadzono rozmowy	2	9	5
liczba członków rodzin osób z problemem alkoholowym, z którymi przeprowadzono rozmowy	0	0	1
liczba osób, wobec których wystąpiono do sądu z wnioskiem o zobowiązanie do podjęcia leczenia odwykowego	4	4	2

Źródło: Sprawozdanie z działalności samorządów gminnych w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych PARPA-G1 za 2021 rok i Sprawozdania z działalności samorządów gminnych w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień KCPU-G1 za lata 2022 i 2023

Członkowie GKRPA wspierają również osoby zmagające się z problemem przemocy domowej, w tym kontaktują się z osobami dotkniętymi przemocą domową, stosującymi ją oraz jej świadkami. W 2021 roku członkowie Komisji kontaktowali się z 2 osobami stosującymi przemoc, natomiast w kolejnych latach nie prowadzili oni rozmów z żadnym mieszkańcem Gminy w tym zakresie¹¹.

¹¹Sprawozdanie z działalności samorządów gminnych w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych PARPA-G1 za 2021 rok i Sprawozdania z działalności samorządów gminnych w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień KCPU-G1 za lata 2022 i 2023

W 2023 roku oraz w latach poprzednich na terenie gminy Grabowiec funkcjonował Punkt Konsultacyjno-Informacyjny, działający ze środków pochodzących z koncesji przyznawanych na sprzedaż napojów alkoholowych. Jego zadaniem jest wsparcie osób w kryzysach, w szczególności zmagających się z problemem uzależnień oraz uwikłanych w przemoc domową. W 2023 roku Punkt był czynny łącznie 76 godzin w roku.

W 2023 roku w PKI udzielono porad 13 osobom z problemem alkoholowym, 5 dorosłym członkom rodziny osoby z problemem alkoholowym oraz 4 osobom doznającym przemocy domowej. Na przestrzeni analizowanych lat, odnotowano wzrost liczby osób z problemem alkoholowym, dorosłych członków rodziny osoby z problemem alkoholowym oraz osób doznających przemocy. W przypadku liczby osób stosujących przemoc domową, w roku bazowym z poradnictwa PKI skorzystało 4 beneficjentów, natomiast w kolejnych dwóch latach nie odnotowano takich przypadków. Szczegółowe dane w tym zakresie przedstawia kolejna tabela.

Tabela 2. Liczba osób, którym udzielono porad w Punkcie Konsultacyjno-Informacyjnym w latach 2021-2023

wyszczególnienie	2021	2022	2023
osoby z problemem alkoholowym	10	12	13
osoby z problemem narkotykowym	b.d.	0	0
dorośli członkowie rodziny osoby z problemem alkoholowym	4	5	5
dorośli członkowie rodziny osoby z problemem narkotykowym	b.d.	0	0
osoby doznające przemocy domowej	2	3	4
osoby stosujące przemoc domową	4	0	0

Źródło: Sprawozdanie z działalności samorządów gminnych w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych PARPA-G1 za 2021 rok i Sprawozdania z działalności samorządów gminnych w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień KCPU-G1 za lata 2022 i 2023.

W omawianym okresie na terenie Gminy nie funkcjonowała żadna grupa wsparcia dla osób z problemem alkoholowym i ich rodzin.

W analizowanym okresie na terenie Gminy realizowano szereg działań o charakterze profilaktycznym, w tym m.in. programy, prelekcje, pogadanki, spektakle, festyny, wydarzenia sportowe oraz szkolenia i warsztaty dotyczące profilaktyki zachowań ryzykownych. Uzupełnieniem tych działań były półkolonie z elementami profilaktyki. W inicjatywach brali udział uczniowie Zespołu Szkół im. Henryka Sienkiewicza w Grabowcu oraz kadra

Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii w Gminie Grabowiec na lata 2026-2029

pedagogiczna¹². W 2024 roku gmina Grabowiec realizowała zróżnicowane działania w zakresie profilaktyki uzależnień i promocji zdrowia, ze szczególnym uwzględnieniem dzieci, młodzieży oraz osób zaangażowanych w pracę z tymi grupami. W ramach przeciwdziałania problemowi uzależnień, zakupiono materiały o charakterze profilaktycznym. Zorganizowano również formy wypoczynku letniego, takie jak półkolonie i wyjazdy integracyjne, wspierające zdrowy styl życia i alternatywne sposoby spędzania wolnego czasu. Wśród inicjatyw edukacyjno-profilaktycznych znalazły się m.in. zajęcia pn. „Mikołajkowy Dzień Profilaktyki z GOK”, skierowane do uczniów oraz warsztaty dla rodzin z dziećmi. Zrealizowano także szkolenia dla członków Zespołu Interdyscyplinarnego oraz kadry pedagogicznej, dotyczące tematyki komunikacji i tolerancji. Wszystkie działania miały na celu wzmocnienie lokalnego systemu wsparcia i przeciwdziałanie zachowaniom ryzykownym¹³.

¹² Sprawozdanie z działalności samorządów gminnych w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych PARPA-G1 za 2021 rok i Sprawozdania z działalności samorządów gminnych w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień KCPU-G1 za lata 2022 i 2023.

¹³ Raport z realizacji Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii za 2024 r.

RYNEK ALKOHOLOWY W GMINIE GRABOWIEC

Alkoholizm jest jednym z najpoważniejszych współczesnych problemów społecznych. Według Światowej Organizacji Zdrowia alkohol znajduje się na trzecim miejscu wśród czynników ryzyka dla zdrowia populacji, a ponad 60 rodzajów chorób i urazów ma związek z używaniem alkoholu.

W 2023 roku wartość alkoholu sprzedanego na terenie gminy Grabowiec wyniosła łącznie 2 775 426,18 zł, w tym najwięcej, bo 1 689 709,15 zł o zawartości alkoholu do 4,5% (oraz piwa). Wartość napojów o zawartości alkoholu od 4,5% do 18% (z wyjątkiem piwa) wyniosła 123 128,51 zł, natomiast powyżej 18% – 962 588,52 zł. Są to wartości zadeklarowane w corocznym sprawozdaniu z działalności samorządu gminy w zakresie profilaktyki rozwiązywania problemów uzależnień KCPU-G1 (do 2021 roku PARPA-G1). Na przestrzeni lat 2021-2023 wartość sprzedanego alkoholu na terenie gminy Grabowiec uległa wzrostowi o 35,6%.

Rysunek 1. Wartość sprzedanego alkoholu na terenie gminy Grabowiec w latach 2021-2023

Źródło: Sprawozdanie z działalności samorządów gminnych w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych PARPA-G1 za 2021 rok i Sprawozdania z działalności samorządów gminnych w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień KCPU-G1 za lata 2022 i 2023

W 2023 roku gminę Grabowiec zamieszkiwało łącznie 3 228 osób, które ukończyły 18 rok życia. Wartość sprzedanego na terenie Gminy alkoholu przypadającego na 1 pełnoletnią osobę wyniosła zatem 859,80 zł. W 2021 roku, gdy liczba dorosłych mieszkańców wynosiła 3 288 osób, było to 622,44 zł, z kolei w 2022 r. wartość ta wzrosła do 851,51 zł, przy liczbie pełnoletnich mieszkańców wynoszącej 3 232 osoby.

Rysunek 2. Wartość sprzedanego alkoholu na 1 dorosłego mieszkańca gminy Grabowiec na przestrzeni lat 2021-2023

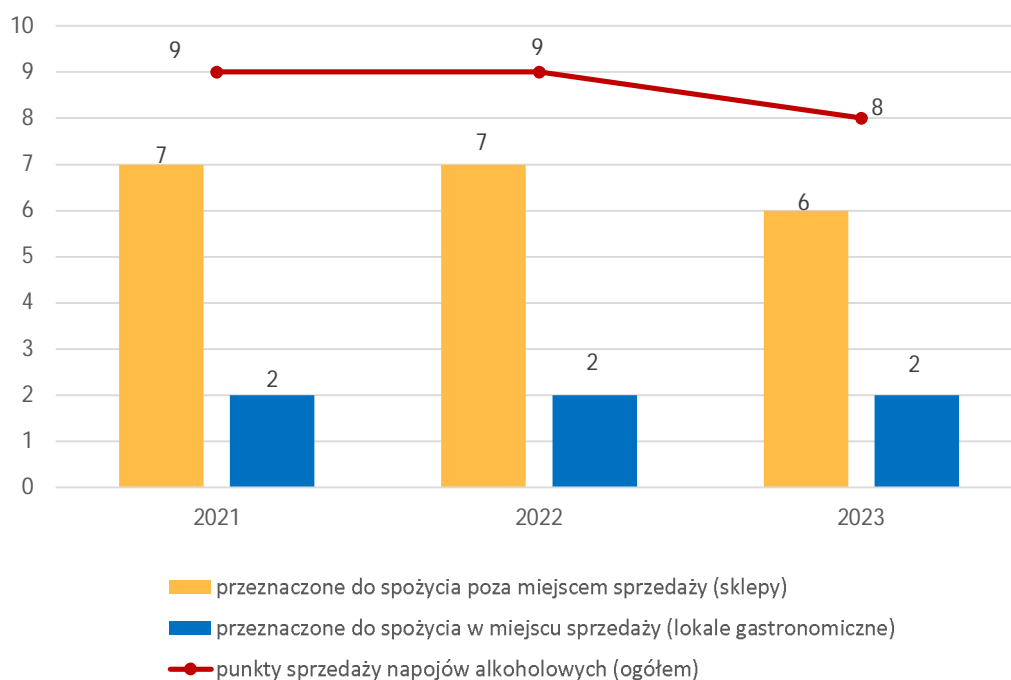

Źródło: Sprawozdanie z działalności samorządów gminnych w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych PARPA-G1 za 2021 rok i Sprawozdania z działalności samorządów gminnych w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień KCPU-G1 za lata 2022 i 2023

Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii w Gminie Grabowiec na lata 2026-2029

W omawianym okresie liczba punktów sprzedaży napojów alkoholowych na terenie Gminy utrzymywała się na względnie stałym poziomie: w latach 2021-2022 było to 9 punktów, z kolei w ostatnim roku poddanym analizie – 8. W każdym analizowanym roku w gminie Grabowiec działalność prowadziły 2 lokale gastronomiczne, z kolei liczba sklepów uległa spadkowi z 7 w latach 2021-2022 do 6 w 2023 roku.

Wykres 2. Liczba punktów sprzedaży napojów alkoholowych w gminie Grabowiec na przestrzeni lat 2021-2023

Źródło: Sprawozdanie z działalności samorządów gminnych w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych PARPA-G1 za 2021 rok i Sprawozdania z działalności samorządów gminnych w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień KCPU-G1 za lata 2022 i 2023

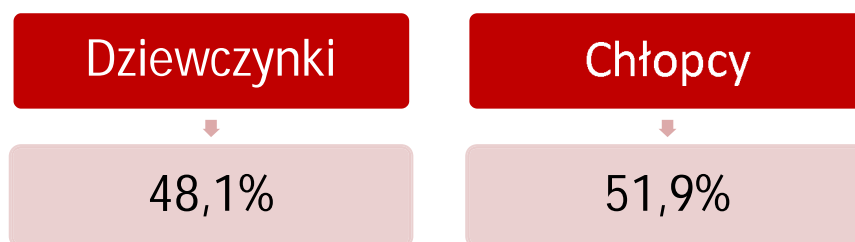
ANALIZA WYNIKÓW BADANIA PRZEPROWADZONEGO WŚRÓD UCZNIÓW

W niniejszym rozdziale przedstawione zostały problemy społeczne z perspektywy dzieci i młodzieży. Pytania zawarte w kwestionariuszu ankiety, miały na celu oszacowanie występujących wśród uczniów problemów związanych ze spożywaniem alkoholu, zażywaniem narkotyków, sięganiem po papierosy i e-papierosy oraz uzależnieniami behawioralnymi.

STRUKTURA BADANEJ PRÓBY

Uczniowie z gminy Grabowiec wypełnili łącznie 81 kwestionariusze ankiet. Poniższy rysunek ilustruje strukturę próby według płci. W badaniu diagnozującym problemy społeczne niewielką przewagę liczebną mieli chłopcy – wypełnili oni 51,9%, natomiast dziewczynki stanowiły 48,1% grupy badawczej.

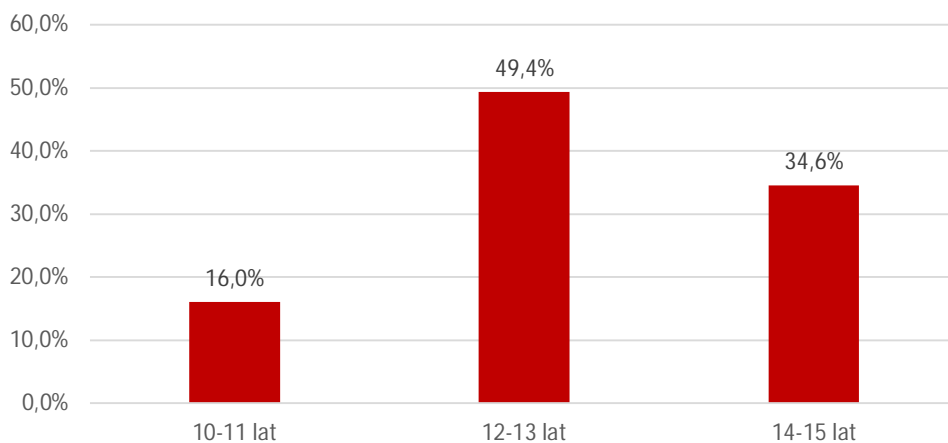
Rysunek 3. Płeć: N¹⁴=81

Biorąc pod uwagę wiek respondentów, blisko połowa uczniów biorących udział w badaniu, zadeklarowała wiek mieszczący się w przedziale 12-13 lat (49,4%). Średnio co trzeci respondent wskazał na wiek 14-15 lat (34,6%), z kolei 16,0% uczestników badania miało wówczas 10-11 lat.

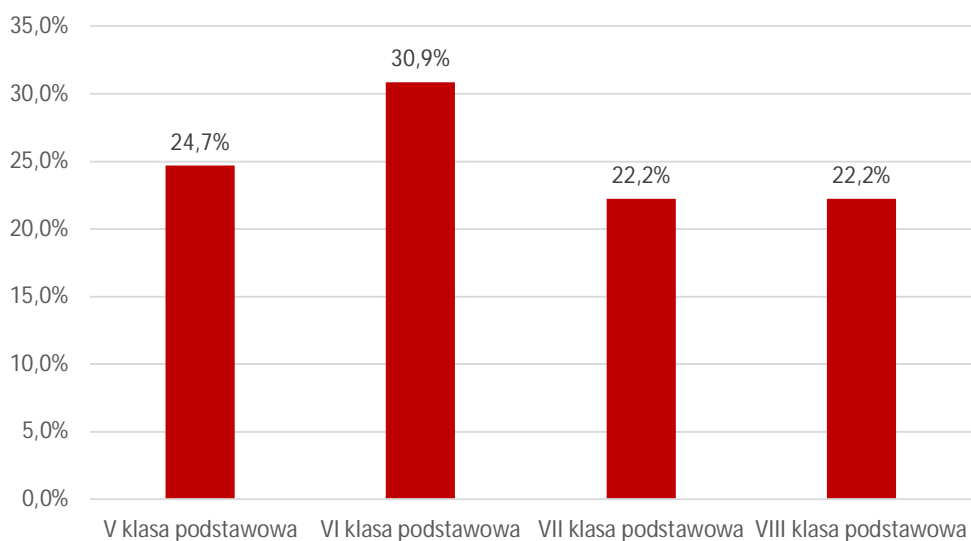
Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii w Gminie Grabowiec na lata 2026-2029

Wykres 3. Wiek: N= 81

Poniższy wykres prezentuje strukturę badanej próby w podziale na przynależność do danej klasy. Najwięcej ankietowanych uczniów uczęszczało w momencie badania do klasy VI szkoły podstawowej (30,9%), nieco mniej wskazało na klasę V (24,7%), a po 22,2% respondentów stanowili uczniowie klas VII i VIII.

Wykres 4. Klasa: N= 81

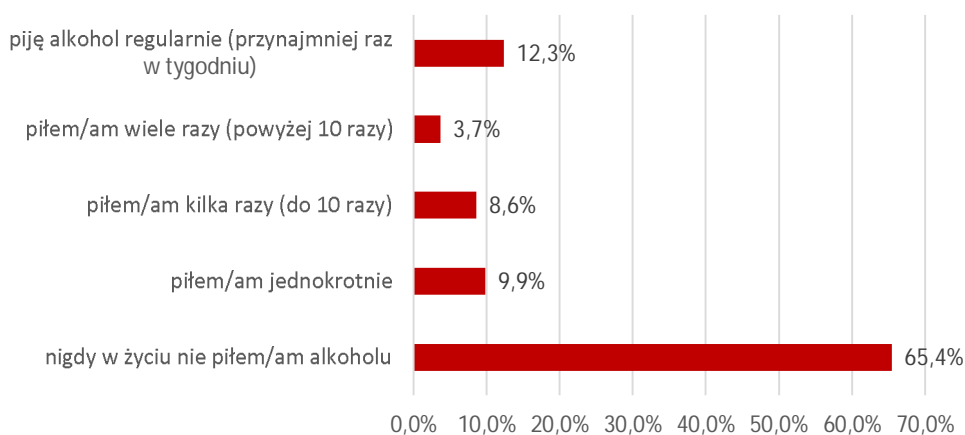

PROBLEM ALKOHOLOWY

Pierwsze z analizowanych pytań dotyka problemu spożywania alkoholu przez uczniów z gminy Grabowiec. Zebrany materiał badawczy wskazuje, że kontakt z alkoholem miało 34,5% uczniów, w tym 9,9% spożyło go jednokrotnie, 8,6% piło alkohol kilka razy (do 10 razy), z kolei 3,7% – wiele razy (powyżej 10 razy). Niepokojący jest fakt, że 12,3% ankietowanych zadeklarowało regularne sięganie po napoje alkoholowe (przynajmniej raz w tygodniu).

Wykres 5. Ile razy w życiu zdarzyło Ci się pić alkohol? N=81

Następne pytanie zostało skierowane do uczniów, którzy w poprzednim pytaniu zadeklarowali sięgnięcie kiedykolwiek po alkohol i miało na celu oszacowanie częstotliwości spożywania go w ciągu ostatnich 30 dni poprzedzających badanie. Z poniższych informacji wynika, że 13 badanych nie spożywało alkoholu w ciągu ostatnich 30 dni (46,4%), 4 respondentów zadeklarowało, że piło alkohol 1-2 razy w ciągu ostatniego miesiąca (14,3%), a 3 ankietowanych wskazało na częstotliwość 3-4 razy (10,7%). Dodatkowo 1 respondent sięgnął po tego typu substancje 5-7 razy (3,6%), natomiast 7 osób – więcej niż 7 razy (25,0%).

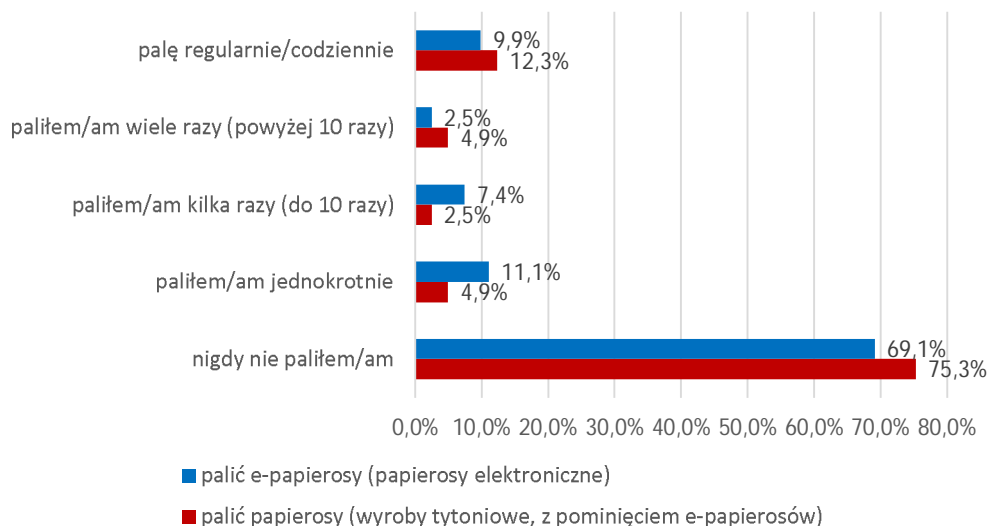
Tabela 3. Ile razy piłeś/aś alkohol w ciągu ostatnich 30 dni? N=28

Odpowiedź	%	Liczba odp.
nie piłem/am alkoholu w ciągu ostatnich 30 dni	46,4%	13
1 – 2 razy	14,3%	4
3 – 4 razy	10,7%	3
5 – 7 razy	3,6%	1
więcej niż 7 razy	25,0%	7

PROBLEM NIKOTYNOWY

W dalszej kolejności badaniu poddana została częstotliwość sięgania przez uczniów po papierosy tradycyjne (wyroby tytoniowe, z pominięciem e-papierosów) oraz e-papierosy. Z deklaracji młodych respondentów wynika, że kontakt z tradycyjnymi wyrobami tytoniowymi miało łącznie 24,6% ankietowanych, wśród których po 4,9% paliło je jednokrotnie lub wiele razy (powyżej 10 razy), 2,5% – kilka razy (do 10 razy), a 12,3% pali je regularnie/codziennie. Kontakt z e-papierosami miało 30,9% ankietowanych, wśród których 11,1% sięgnęło po nie jednokrotnie, 7,4% – kilka razy (do 10 razy), 2,5% – wiele razy (powyżej 10 razy), a 9,9% sięga po nie regularnie/codziennie.

Wykres 6. Ile razy w życiu zdarzyło Ci się: N= 81

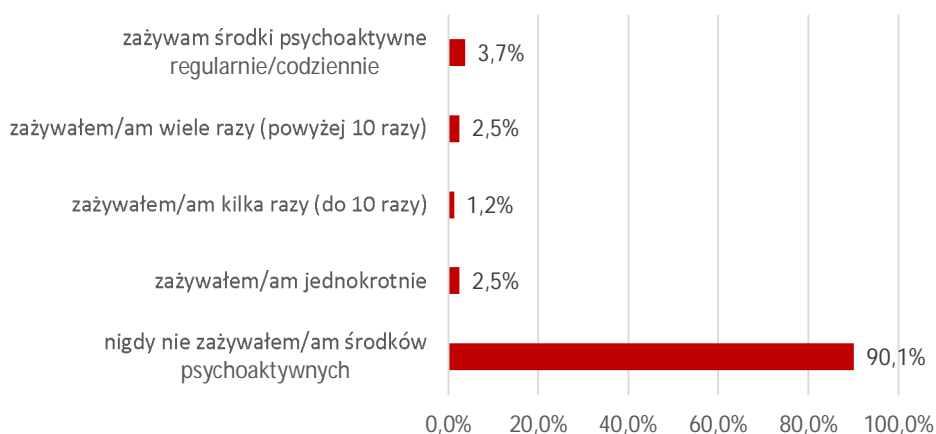
PROBLEM NARKOTYKOWY

Następny z analizowanych obszarów dotyczył zażywania środków psychoaktywnych. W celu dogłębnej analizy tego problemu, respondentom zadano pytanie o to, ile razy w życiu zdarzyło im się zażywać tego typu substancje. Z odpowiedzi uczniów wynika, że 9,9% z nich sięgnęło kiedykolwiek po substancje psychoaktywne, z czego po 2,5% zażyło je jednokrotnie lub wiele razy (powyżej 10 razy), 1,2% – kilka razy (do 10 razy), z kolei 3,7% wskazało na regularne zażywanie tego typu substancji. Uzyskane wyniki sugerują, że choć skala problemu w badanej grupie jest stosunkowo niewielka, to jednak istnieje pewien odsetek osób, które

mają doświadczenia z substancjami psychoaktywnymi, w tym również osoby regularnie je zażywające. Wskazuje to na potrzebę kontynuowania działań profilaktycznych, szczególnie w zakresie edukacji na temat zagrożeń związanych z używaniem tego typu środków.

Wykres 7. Ile razy w życiu zdarzyło Ci się zażywać środki psychoaktywne (narkotyki, dopalacze, leki w celu odurzenia)? N=81

Poniższa tabela przedstawia częstotliwość zażywania substancji psychoaktywnych przez uczniów, w ciągu ostatnich 30 dni poprzedzających badanie. Można zauważyć, że w tym okresie sięgnęło po nie 8 osób, deklarując zażywanie tego typu substancje 1-2 razy (3 osoby, tj. 37,5%), 3-4 razy (1 osoba, tj. 12,5%) oraz więcej niż 7 razy (4 ankietowanych, tj. 50,0%).

Tabela 4. Jak często zażywałeś/aś narkotyki/dopalacze w ciągu ostatnich 30 dni? N=8

Odpowiedź	%	Liczba odp.
nie zażywałem/am narkotyków/dopalaczy/leków w celu odurzenia w ciągu ostatnich 30 dni	0,0%	0
1 – 2 razy	37,5%	3
3 – 4 razy	12,5%	1
5 – 7 razy	0,0%	0
więcej niż 7 razy	50,0%	4

Poniższa tabela przedstawia rozkład odpowiedzi respondentów na pytanie dotyczące rodzaju zażywanych substancji. Jak wynika z odpowiedzi, 6 badanych zażywało amfetaminę (75,0%), 5 – marihuanę (62,5%), z kolei po 4 osoby wskazały na mefedron i leki w celu odurzenia (po 50,0%). Ponadto po 3 uczniów przyznało się do zażywania dopalaczy oraz innych substancji, wśród których wymieniono *leki nasenne, kokainę i fentanyl* (po 37,5%).

Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii w Gminie Grabowiec na lata 2026-2029

Tabela 5. Jakie były to substancje? N=8

Odpowiedź	%	Liczba odp.
amfetamina	75,0%	6
marihuana	62,5%	5
mefedron	50,0%	4
leki w celu odurzenia	50,0%	4
dopalacze	37,5%	3
inne	37,5%	3

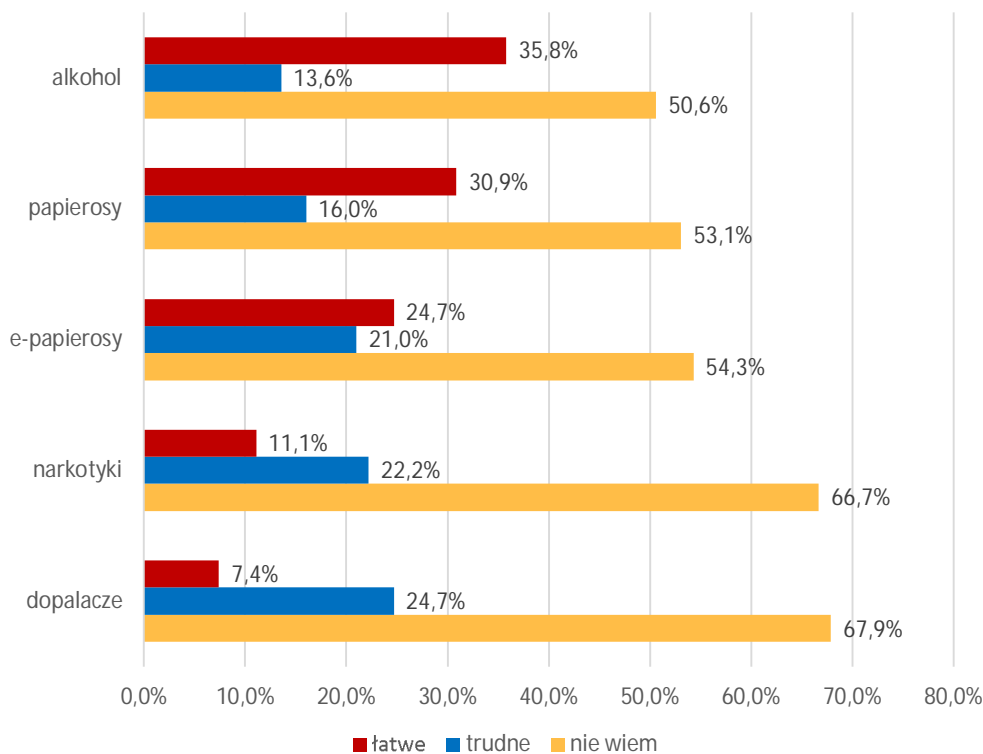
**Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%*

W następnej części badania uczniowie zostali poproszeni o ocenę dostępności narkotyków, dopalaczy, alkoholu, papierosów i e-papierosów w swojej miejscowości. Jak wynika z udzielonych odpowiedzi, większość ankietowanych nie posiada wiedzy w tym zakresie. Zebrany materiał badawczy wykazał, że:

- ▶ alkohol jest łatwy do zdobycia dla 35,8% badanych, a trudny dla 13,6%,
- ▶ papierosy są łatwe do zdobycia dla 30,9% respondentów, a trudne dla 16,0%,
- ▶ e-papierosy są łatwe do zdobycia dla 24,7% młodych mieszkańców, a trudne dla 21,0%,
- ▶ narkotyki są łatwe do zdobycia dla 11,1% ankietowanych, a trudne dla 22,2% badanych,
- ▶ dopalacze są łatwe do zdobycia dla 7,4% badanych, a trudne dla 24,7%.

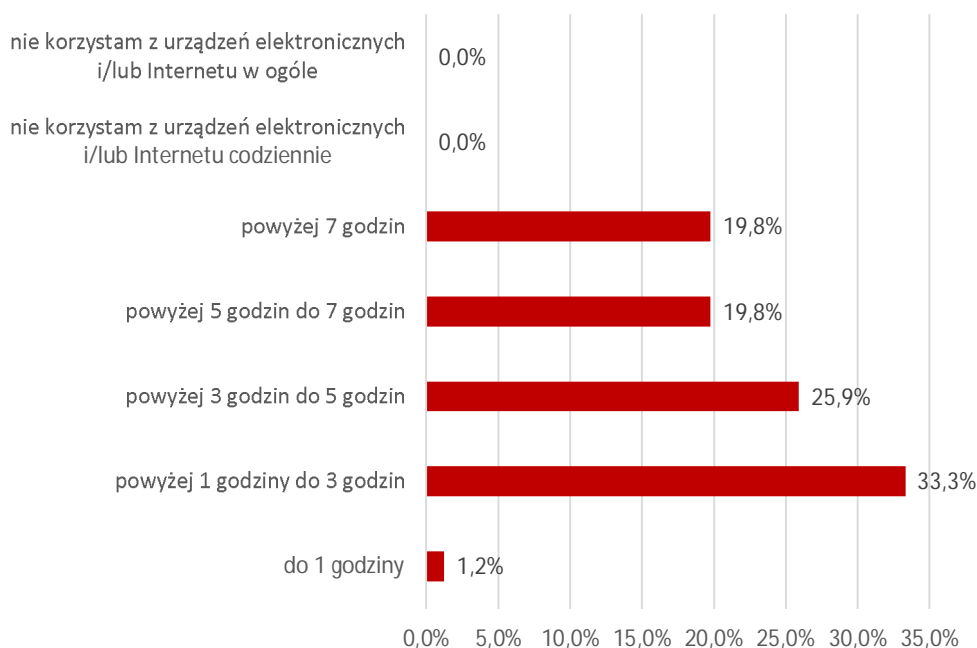
Wykres 8. Gdybyś chciał/a zdobyć narkotyki, dopalacze, alkohol, papierosy oraz e-papierosy w swojej miejscowości byłoby to: N= 81

KORZYSTANIE Z URZĄDZEŃ ELEKTRONICZNYCH I INTERNETU

Kolejny obszar tematyczny badania miał na celu zweryfikowanie kwestii korzystania z urządzeń elektronicznych i/lub Internetu przez uczniów z gminy Grabowiec. Pierwsze pytanie dotyczyło czasu, jaki badani poświęcają na korzystanie z tego typu urządzeń w ciągu dnia. Badanie wykazało, że co trzeci młody mieszkaniec przeznaczą na tę czynność powyżej 1 do 3 godzin dziennie (33,3%), zaś co czwarty ankietowany – powyżej 3 do 5 godzin (25,9%). Po 19,8% respondentów korzysta z urządzeń elektronicznych i/lub Internetu od 5 do 7 godzin dziennie oraz powyżej 7 godzin, a 1,2% badanych – do 1 godziny dziennie.

Wykres 9. Ile czasu w ciągu dnia poświęcasz na korzystanie z urządzeń elektronicznych i/lub Internetu? N=81

W ostatnim pytaniu bloku tematycznego dotyczącego korzystania z urządzeń elektronicznych, uczniowie zostali poproszeni o odpowiedź na pytanie, czy zdarzyło im się kłamać, aby ukryć prawdziwą ilość czasu spędzanego na korzystaniu z urządzeń elektronicznych. Tego typu zachowanie zadeklarowały łącznie 32 osoby (40,1%), w tym 6 badanych zdarzyło się to jednokrotnie (7,5%), 13 respondentom – czasami (16,3%), 1 uczniowi – często (1,3%), natomiast 12 ankietowanych zadeklarowało, że kłamię w tej kwestii bardzo często (15,0%). 1 osoba nie udzieliła odpowiedzi na to pytanie.

Tabela 6. Czy zdarzyło Ci się kłamać, aby ukryć prawdziwą ilość czasu spędzanego na korzystaniu z urządzeń elektronicznych i/lub Internetu np. przed rodzicami? N=80

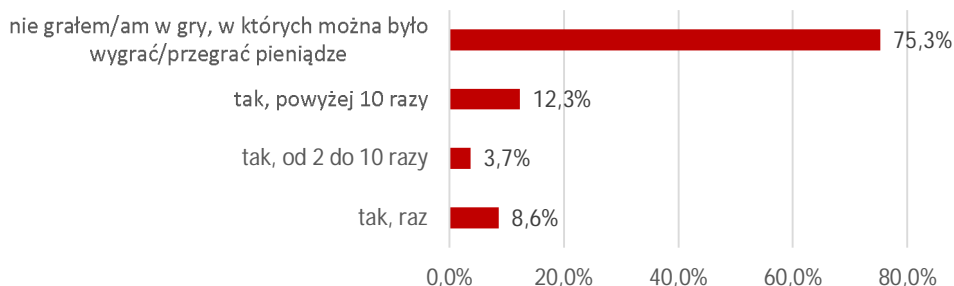
Odpowiedź	%	Liczba odp.
tak, bardzo często	15,0%	12
tak, często	1,3%	1
tak, czasami	16,3%	13
tak, jednokrotnie	7,5%	6
nie	60,0%	48

UCZESTNICTWO W GRACH HAZARDOWYCH

W celu określenia skali i zasięgu problemu grania w gry na pieniądze przez uczniów, respondentom zadano pytanie o to, czy zdarzyło im się grać w gry, w których wygraną lub przegraną były pieniądze w ciągu ostatnich 12 miesięcy poprzedzających badanie. Zebrany materiał badawczy wykazał, że w omawianym okresie podejmowało się tego 24,6% badanych. Wśród tych osób 8,6% grało w nie jednokrotnie, 3,7% – od 2 do 10 razy, a 12,3% – powyżej 10 razy.

Wykres 10. Czy w ciągu ostatnich 12 miesięcy grałeś/aś w gry, w których można było wygrać/przegrać pieniądze (np. zdraпки, lotto, gra na automatach, zakłady bukmacherskie itp.)? N=81

Uczniowie, którzy zadeklarowali w ciągu ostatnich 12 miesięcy granie w gry, w których wygraną lub przegraną były pieniądze, w kolejnym pytaniu wyszczególnili, jakiego rodzaju były to gry. Najwięcej odpowiedzi padło na zdraпки (15 osób, tj. 75,0%). Ponadto po 8 ankietowanych wskazało na lotto, gry karciane, np. poker (w tym online) oraz zakłady bukmacherskie (po 40,0%), a 7 uczniów – maszyny do gier hazardowych (w tym online) (35,0%). Dodatkowo 3 osoby wymieniły inne gry, wskazując m.in. na *automaty* (15,0%).

Tabela 7. W jakie gry, w których wygraną/przegraną były pieniądze zdarzyło Ci się grać? N=20

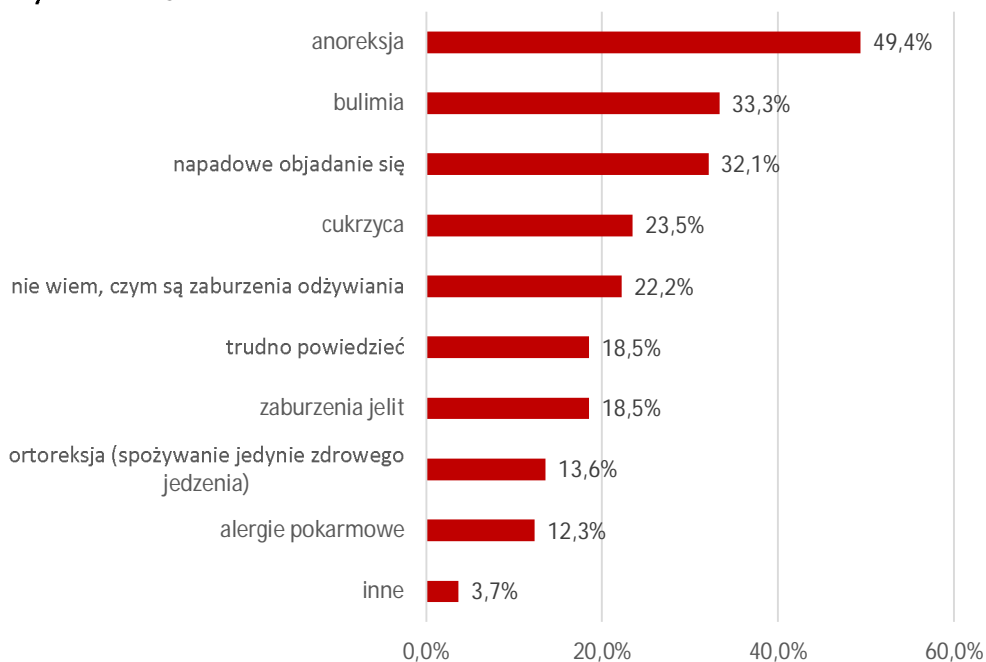
Odpowiedź	%	Liczba odp.
zdraпки	75,0%	15
lotto	40,0%	8
gry karciane, np. poker (w tym online)	40,0%	8
zakłady bukmacherskie	40,0%	8
maszyny do gier hazardowych (w tym online)	35,0%	7
inne	15,0%	3

*Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%

ZABURZENIA ODŻYWIANIA

Ostatnia część badania przeprowadzonego wśród uczniów z gminy Grabowiec dotyczyła zaburzeń odżywiania, z którymi zmagają się coraz więcej młodych osób. W pytaniu uczniowie mieli wskazać, które spośród wskazanych w kafeterii odpowiedzi ich zdaniem są zaburzeniami odżywiania. Blisko połowa ankietowanych wskazała na anoreksję (49,4%), 33,3% uczniów zaznaczyło bulimię, 32,1% — napadowe objadanie się, a w opinii 13,6% respondentów można do nich zaliczyć ortoreksję. 22,2% uczestników badania nie wie, czym są zaburzenia odżywiania, a 18,5% miało trudności w odpowiedzi na zadane pytanie. Należy zaznaczyć, iż część ankietowanych błędnie wskazała na cukrzycę (23,5%), zaburzenia jelit (18,5%) oraz alergie pokarmowe (12,3%). Ponadto 3,7% uczniów wybrało odpowiedź „inne”, nie wymieniając przy tym konkretnych przykładów.

Wykres 11. Które z poniższych odpowiedzi Twoim zdaniem można zaliczyć do zaburzeń odżywiania? N=81

*Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%

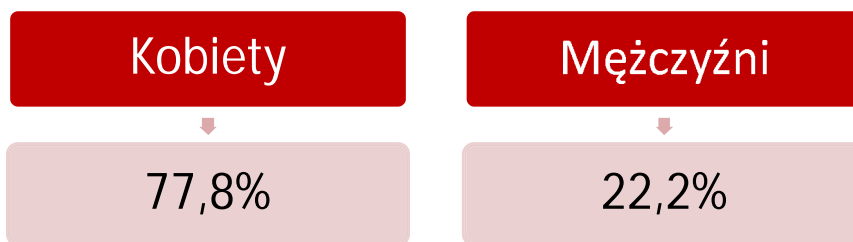
ANALIZA WYNIKÓW BADANIA PRZEPROWADZONEGO WŚRÓD DOROSŁYCH MIESZKAŃCÓW

W niniejszym rozdziale przedstawiony został problem uzależnienia od alkoholu, papierosów, e-papierosów i narkotyków wśród dorosłych mieszkańców gminy Grabowiec, a także skala korzystania z urządzeń elektronicznych, grania w gry na pieniądze oraz innych uzależnień natury behawioralnej.

STRUKTURA BADANEJ PRÓBY

W badaniu diagnozującym problemy społeczne występujące na terenie gminy Grabowiec udział wzięło łącznie 54 pełnoletnich mieszkańców. Poniżej przedstawiona została struktura badanej próby, ze względu na płeć. Większość stanowiły kobiety, które uzupełniły łącznie 77,8% kwestionariuszy, natomiast mężczyźni pozostałe 22,2%.

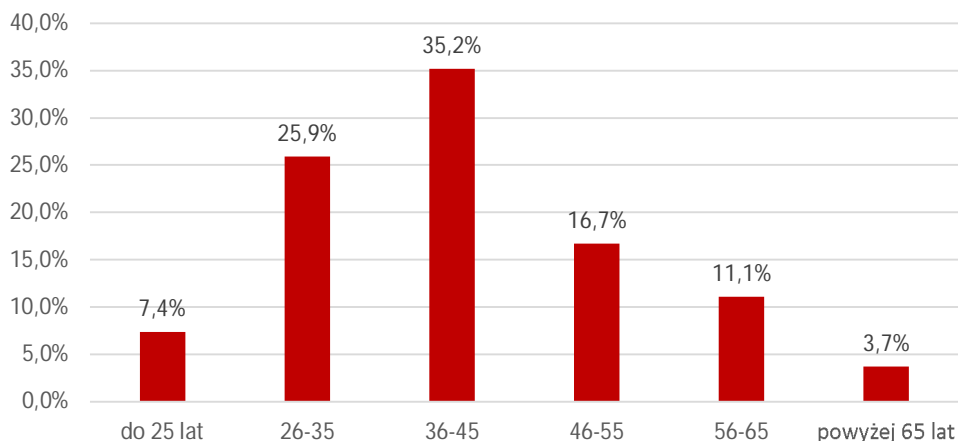
Rysunek 4. Płeć: N=54

Analiza struktury badanej grupy wskazuje na zróżnicowanie respondentów pod względem wieku. Najliczniejszą grupę stanowili ankietowani w wieku 36-45 lat (35,2%) oraz 26-35 lat (25,9%), z kolei 16,7% badanych to osoby w wieku 46-55 lat. W badaniu wzięli udział również respondenci w przedziale wiekowym 56-65 lat (11,1%) oraz do 25 roku życia (7,4%). Najmniejszą część respondentów stanowiły osoby powyżej 65 lat (3,7%).

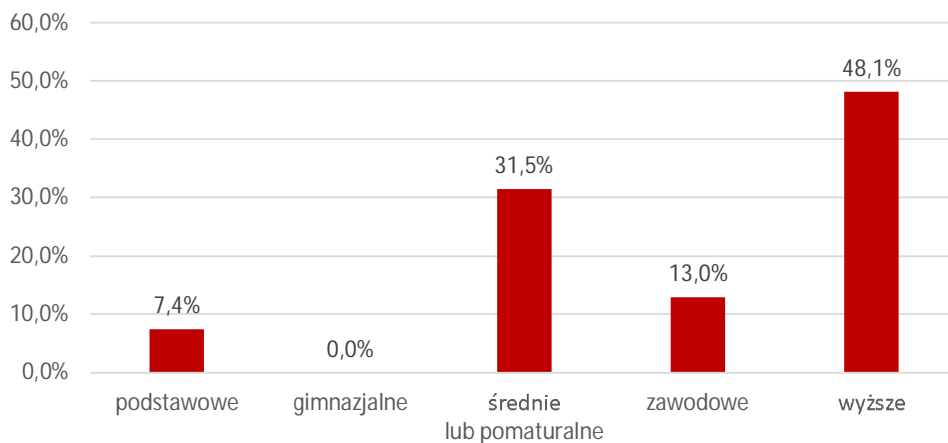
Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii w Gminie Grabowiec na lata 2026-2029

Wykres 12. Wiek: N=54

Respondenci zostali zapytani również o poziom ich wykształcenia. Jak wynika z ich deklaracji, najwięcej, bo 48,1% posiada wykształcenie wyższe, z kolei 31,5% legitymuje się wykształceniem średnim lub pomaturalnym. 13,0% badanych wskazało na wykształcenie zawodowe, a respondenci z wykształceniem podstawowym stanowili 7,4% badanej próby.

Wykres 13. Wykształcenie: N=54

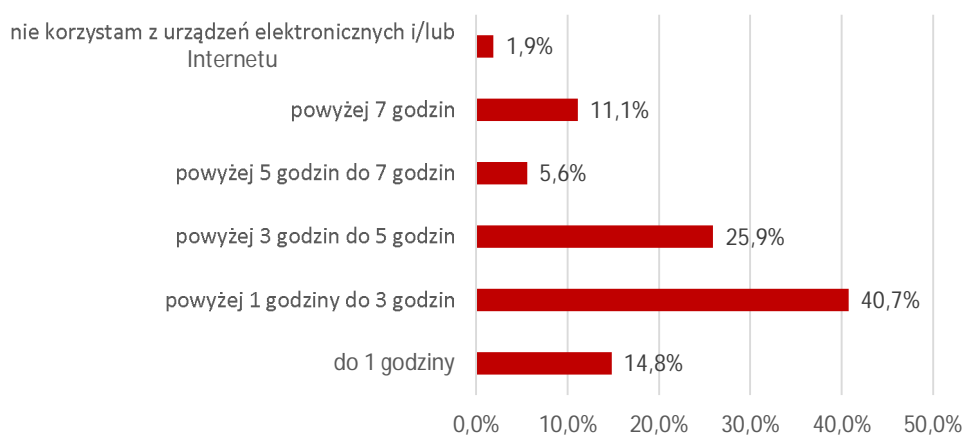

KORZYSTANIE Z URZĄDZEŃ ELEKTRONICZNYCH

W kolejnym bloku tematycznym ankietowani zostali poproszeni o wskazanie, ile czasu dziennie poświęcają na korzystanie z urzędzeń elektronicznych i/lub Internetu. Z ich odpowiedzi wynika, że 40,7% badanych spędza w ten sposób od 1 do 3 godzin dziennie, 25,9% ankietowanych wskazało na odpowiedź „powyżej 3 godzin do 5 godzin”, a 14,8% – „do 1 godziny”. 5,6% badanych spędza na korzystaniu z urzędzeń elektronicznych i/lub Internetu od 5 do 7 godzin, 11,1% – powyżej 7 godzin dziennie, natomiast 1,9% respondentów nie korzysta z tego rodzaju urzędzeń w ogóle.

Wykres 14. Ile godzin poświęca Pan/i na korzystaniu z urzędzeń elektronicznych i/lub Internetu (np. komputer, tablet, telefon komórkowy, konsola do gier) w ciągu dnia, w którym ich Pan/i używa (nie wliczając w to godzin pracy)? N=54

Zapytano również, czy badanym zdarza się korzystać z urzędzeń elektronicznych i/lub Internetu dłużej, niż początkowo planowali. Ponad połowa badanych przyznała, że takie sytuacje miały miejsce (33 osoby, tj. 62,3%). Przeciwnego zdania było 8 ankietowanych, a kolejne 8 osób miało trudności w jednoznacznej odpowiedzi na to pytanie (po 15,1%). Ponadto 4 respondentów wskazało, że nie przewiduje określonego czasu na korzystanie z urzędzeń elektronicznych i/lub Internetu (7,5%).

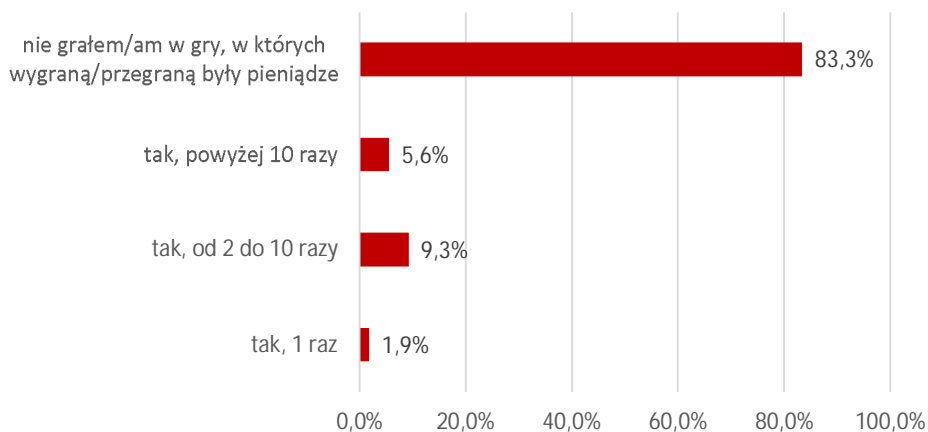
Tabela 8. Czy zdarza się Panu/i korzystać z urządzeń elektronicznych i/lub Internetu dłużej niż wstępnie Pan/i zakładają/a? N=53

Odpowiedź	%	Liczba odp.
tak	62,3%	33
nie	15,1%	8
trudno powiedzieć	15,1%	8
nie przewiduję określonego czasu	7,5%	4

UCZESTNICTWO W GRACH HAZARDOWYCH

W dalszej części badania określona została skala podejmowania zachowań hazardowych przez pełnoletnich mieszkańców. Ankietowani udzielili odpowiedzi na pytanie, czy w okresie ostatnich 12 miesięcy poprzedzających badanie grali w gry, w których wygraną/przegraną były pieniądze. Jak wskazuje zebrany materiał badawczy, styczność z nimi miało 16,8% dorosłych respondentów, wśród których 1,9%, zadeklarowało, że grało w takie gry tylko 1 raz, 9,3% wskazało odpowiedź od 2 do 10 razy, natomiast 5,6% osób przyznało się do grania w tego typu gry więcej niż 10 razy.

Wykres 15. Czy w ciągu ostatnich 12 miesięcy grał/a Pan/i w gry, w których wygraną/przegraną były pieniądze (np. zdraпки, lotto, gra na automatach, zakłady bukmacherskie itp.)? N=54

Kolejne pytanie dotyczyło motywacji, które kierowały mieszkańcami Gminy uczestniczącymi w grach hazardowych, a mianowicie odnosiło się do tego, czy badani kiedykolwiek grali w tego typu gry z powodu trudności finansowych lub w celu poprawy swojej sytuacji ekonomicznej. 6 osób potwierdziło zaistnienie takiej sytuacji (66,7%), 2 badanych zaprzeczyło jakoby podobna sytuacja miała miejsce (22,2%), z kolei 1 osoba miała trudność z odpowiedzią na to pytanie (11,1%).

Tabela 9. Czy kiedykolwiek grał/a Pan/i w gry, w których wygraną były pieniądze, aby rozwiązać finansowe trudności lub poprawić swoją sytuację ekonomiczną? N=9

Odpowiedź	%	Liczba odp.
tak	66,7%	6
nie	22,2%	2
trudno powiedzieć	11,1%	1

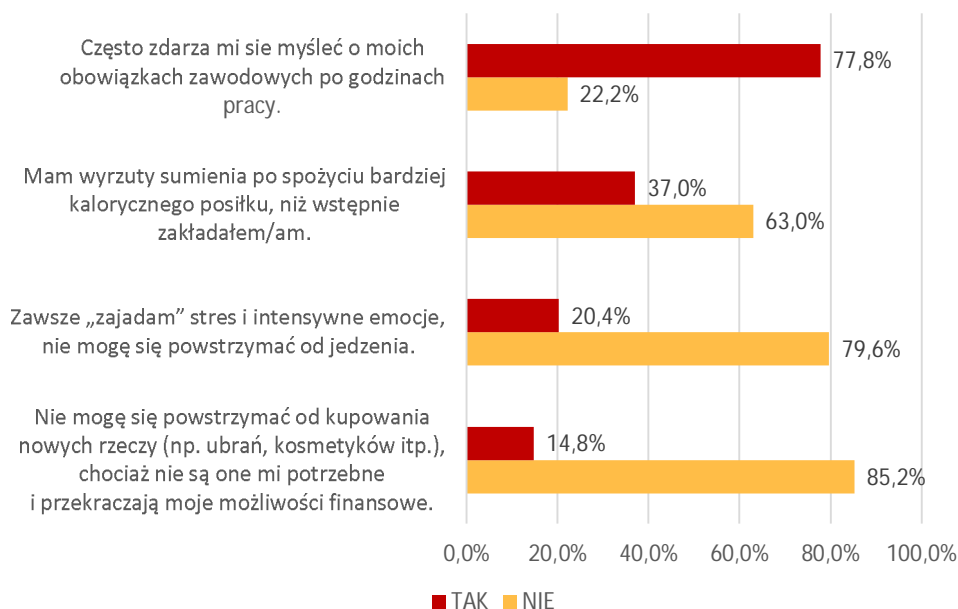
INNE UZALEŻNIENIA BEHAWIORALNE

W dalszej części badania przeprowadzonego wśród dorosłych mieszkańców gminy Grabowiec, respondenci udzielili również istotnych informacji na temat swoich decyzji zakupowych, wykonywania obowiązków zawodowych oraz zaburzeń odżywiania. Zakupoholizm i pracoholizm, są przykładami uzależnień behawioralnych, które w okresie ostatnich lat zwiększyły swoją skalę, w szczególności wśród rozwiniętych i sprawnie funkcjonujących społeczeństw, dlatego pytania ujęte w kwestionariuszu ankiety skierowanej do respondentów dotyczyły również występowania tego problemu wśród lokalnej społeczności. Doświadczenia respondentów w tych obszarach przedstawiają się następująco:

- ▶ 77,8% badanych często myśli o obowiązkach zawodowych poza godzinami pracy,
- ▶ 37,0% ankietowanych ma wyrzuty sumienia po spożyciu bardziej kalorycznego posiłku,
- ▶ 20,4% osób biorących udział w badaniu zawsze zajada stres i intensywne emocje,
- ▶ 14,8% mieszkańców przyznało, że zdarza im się kupować przedmioty, których nie potrzebują i na które nie posiadają odpowiednich środków finansowych.

Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii w Gminie Grabowiec na lata 2026-2029

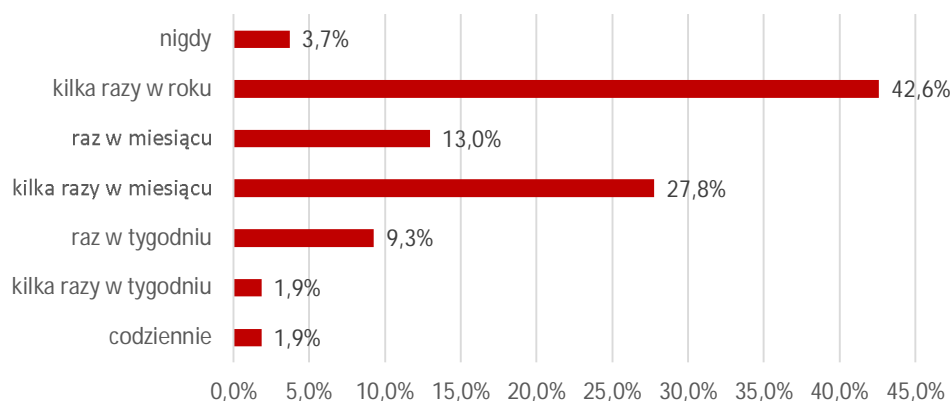
Wykres 16. Proszę o ustosunkowanie się do poniższych stwierdzeń: N=54

PROBLEM ALKOHOLOWY

Pierwsze pytanie dotyczące uzależnienia od alkoholu odnosiło się do częstotliwości jego spożywania. Całkowitą abstynencję zadeklarowało 3,7% ankietowanych, natomiast 42,6% sięga po alkohol okazjonalnie, czyli kilka razy w roku. 13,0% uczestników badania pije alkohol raz w miesiącu, 27,8% – kilka razy w miesiącu, z kolei 9,3% wskazało na picie raz w tygodniu. Ponadto po 1,9% badanych spożywa alkohol kilka razy w tygodniu lub codziennie.

Wykres 17. Jak często spożywa Pan/i alkohol? N=54

Kolejne pytanie dotyczyło sytuacji, w której respondenci stracili kontrolę nad ilością spożywanego alkoholu. Zdecydowana większość z nich podała, że w ciągu ostatnich 12 miesięcy nie zdarzyła im się taka sytuacja (43 osoby, tj. 82,7%). Przeciwną odpowiedź podało 9 ankietowanych (17,2%), z czego pojedynczym osobom zdarzyło się to jednokrotnie lub powyżej 10 razy (po 1,9%), 5 respondentów zadeklarowało, że miało to miejsce 2-5 razy (9,6%), z kolei 2 ankietowanych – 6-10 razy (3,8%).

Tabela 10. Ile razy w ciągu ostatnich 12 miesięcy zdarzyło się Panu/i stracić kontrolę nad ilością spożywanego alkoholu (tzn. upić się)? N=52

Odpowiedź	%	Liczba odp.
1 raz	1,9%	1
2-5 razy	9,6%	5
6-10 razy	3,8%	2
powyżej 10 razy	1,9%	1
ani razu	82,7%	43

Ważnym elementem badania jest również określenie skali prowadzenia pojazdów pod wpływem alkoholu na terenie Gminy. 13 osób, tj. 25,0% ankietowanych podało, iż nie posiada prawa jazdy, 38 badanych nigdy nie prowadziło pojazdu mechanicznego po spożyciu alkoholu (73,1%), z kolei do takiej sytuacji przyznał się 1 ankietowany, któremu zdarzało się to często (1,9%).

Tabela 11. Czy w ciągu ostatnich 30 dni zdarzyło się Panu/i kierować pojazdem mechanicznym po spożyciu alkoholu? N=52

Odpowiedź	%	Liczba odp.
nie zdarzyła mi się taka sytuacja	73,1%	38
raz mi się to zdarzyło	0,0%	0
zdarzało mi się to sporadycznie	0,0%	0
zdarzało mi się to często	1,9%	1
nie posiadam prawa jazdy	25,0%	13

Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii w Gminie Grabowiec na lata 2026-2029

W ostatnim pytaniu dotyczącym tego obszaru, ankietowani zostali poproszeni o wyrażenie swojego zdania w zakresie wpływu spożywania alkoholu przez kobiety w ciąży na rozwój dziecka. Jak wynika z udzielonych odpowiedzi, zdecydowana większość dorosłych mieszkańców Gminy jest świadoma szkodliwości spożywania napojów alkoholowych, co zadeklarowało 98,1% respondentów, z kolei 1,9% nie potrafiło udzielić jednoznacznej odpowiedzi na to pytanie.

Wykres 18. Czy według Pana/i picie alkoholu w ciąży ma negatywny wpływ na rozwój dziecka? N=54

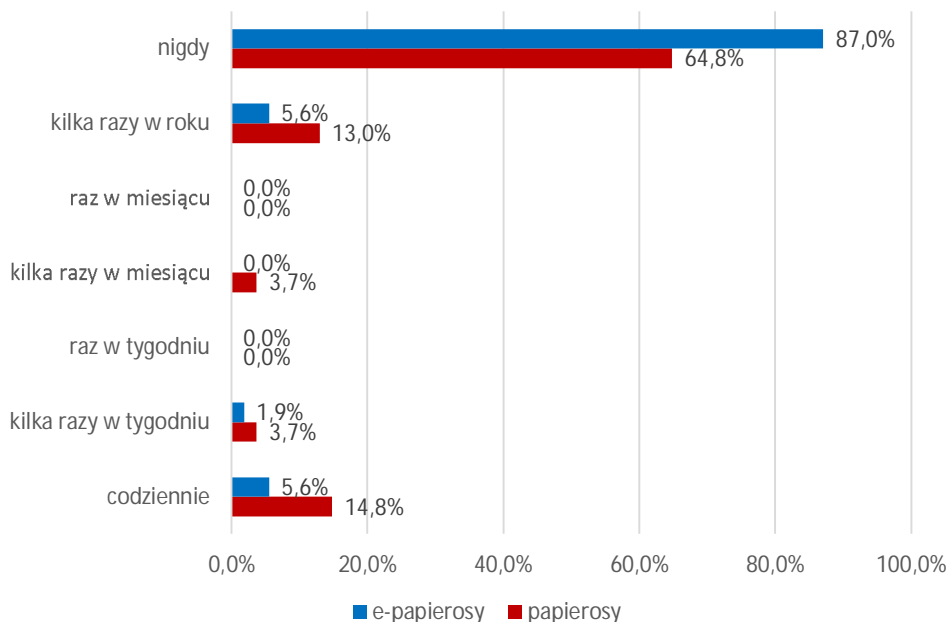

PROBLEM NIKOTYNOWY

Kolejny analizowany obszar miał na celu określenie skali sięgania po wyroby nikotynowe przez dorosłych mieszkańców gminy Grabowiec. Odpowiedzi badanych były następujące: papierosy tradycyjne pali 35,2% ankietowanych, spośród których 13,0% pali okazjonalnie, czyli kilka razy w roku, a po 3,7% – kilka razy w miesiącu bądź kilka razy w tygodniu. Na codzienne palenie wskazało 14,8% respondentów – osoby te są szczególnie narażone na wystąpienie negatywnych konsekwencji uzależnienia od nikotyny. Po elektroniczne papierosy sięga łącznie 13,1% respondentów, przy czym po 5,6% ankietowanych używa e-papierosów codziennie lub kilka razy w roku, a 1,9% pali je kilka razy w tygodniu.

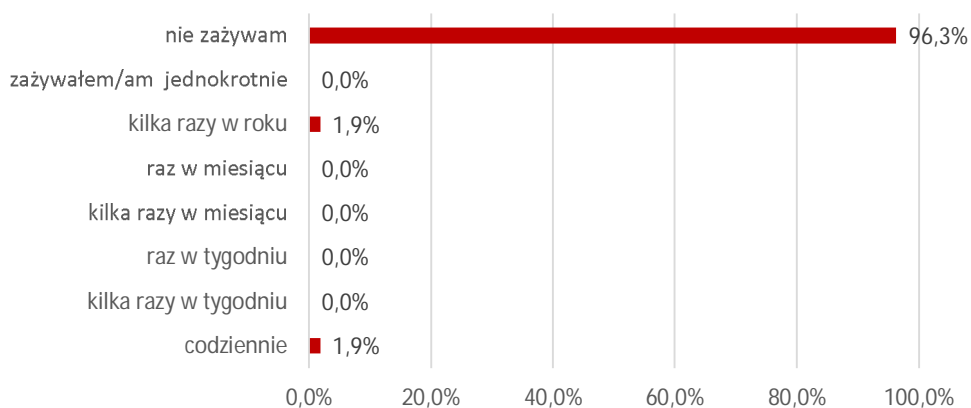
Wykres 19. Jak często pali Pan/i papierosy i e-papierosy? N=54

PROBLEM NARKOTYKOWY

Kolejna część badania miała na celu określenie stopnia rozpowszechnienia środków psychoaktywnych wśród dorosłych mieszkańców Gminy. Jak wynika z analizy materiału badawczego, inicjację narkotykową zadeklarowało 3,8% respondentów, z czego po 1,9% sięga po środki psychoaktywne kilka razy w roku bądź codziennie.

Tabela 12. Jak często zażywa Pan/i środki psychoaktywne (narkotyki, dopalacze, leki w celu odurzenia) N=54

Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii w Gminie Grabowiec na lata 2026-2029

Badanych, którzy sięgnęli kiedykolwiek wcześniej po substancje psychoaktywne zapytano o to, po jakie konkretnie substancje sięgali badani. Jak wynika z udzielonych odpowiedzi, 2 osoby sięgnęły po marihuanę (100,0%), a pojedyncze odpowiedzi padły na amfetaminę, dopalacze oraz leki w celu odurzenia (po 50,0%).

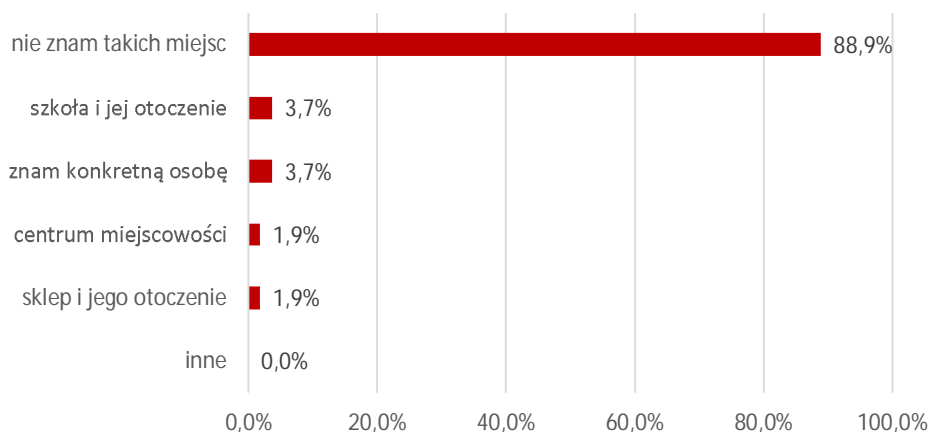
Tabela 13. Jakie były to substancje? N=2

Odpowiedź	%	Liczba odp.
marihuana	100,0%	2
amfetamina	50,0%	1
dopalacze	50,0%	1
leki w celu odurzenia	50,0%	1
inne	0,0%	0

**Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%*

Następne pytanie skierowane do wszystkich ankietowanych miało na celu zweryfikowanie, czy badani znają miejsca, w których można nabyć nielegalne substancje psychoaktywne na terenie gminy Grabowiec. Zdecydowana większość respondentów zadeklarowała nieznanostwo tego rodzaju miejsc (88,9%). Po 3,7% odpowiedzi dotyczyło szkoły i jej otoczenia oraz znajomości konkretnej osoby, z kolei po 1,9% badanych stwierdziło, że jest to sklep i jego otoczenie oraz centrum miejscowości.

Wykres 20. Czy zna Pan/i miejsca w swojej miejscowości, gdzie można zakupić narkotyki lub dopalacze? N=54

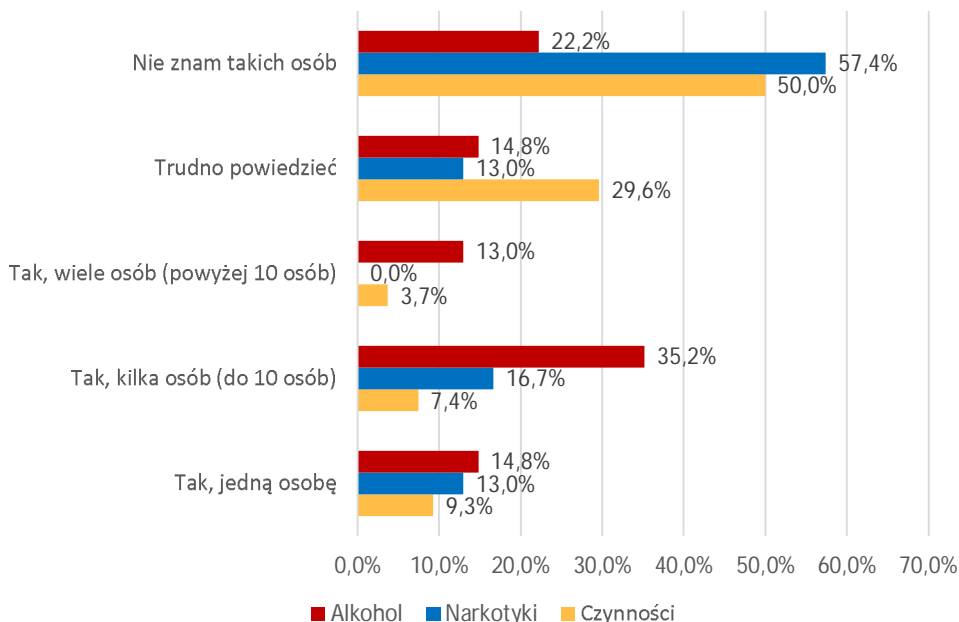
**Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%*

Kolejne pytanie dotyczyło tego, czy badani znają w swoim otoczeniu kogoś, kto nadużywa alkoholu, narkotyków lub w sposób zdecydowanie nadmierny podejmuje się pewnych czynności (np. zakupów, korzystania z Internetu lub urządzeń elektronicznych, uprawiania sportu, pracy, oglądania treści pornograficznych). Z przeprowadzonych badań wynika, że:

- ▶ 63,0% badanych zna osoby, które nadużywają alkoholu, w tym: 14,8% – jedną osobę, 35,2% – kilka osób (do 10), 13,0% – wiele osób (powyżej 10), natomiast kolejne 14,8% ankietowanych udzieliło odpowiedzi „trudno powiedzieć”;
- ▶ 29,7% badanych zna osoby, które nadużywają narkotyków, w tym: 13,0% – jedną osobę, 16,7% – kilka osób (do 10), a kolejne 13,0% wskazało odpowiedzieć „trudno powiedzieć”;
- ▶ 20,4% badanych zna osoby dotknięte problemem uzależnień behawioralnych, w tym: 9,3% – jedną osobę, 7,4% – kilka osób (do 10), 3,7% – wiele osób (powyżej 10), natomiast 29,6% ankietowanych udzieliło odpowiedzi „trudno powiedzieć”

Wykres 21. Czy zna Pan/i kogoś w swoim otoczeniu, kto nadużywa alkoholu, narkotyków lub w sposób zdecydowanie nadmierny podejmuje się pewnych czynności (np. zakupy, korzystanie z Internetu i/lub urządzeń elektrycznych, uprawianie sportu, praca, oglądanie treści pornograficznych itp.) N=54

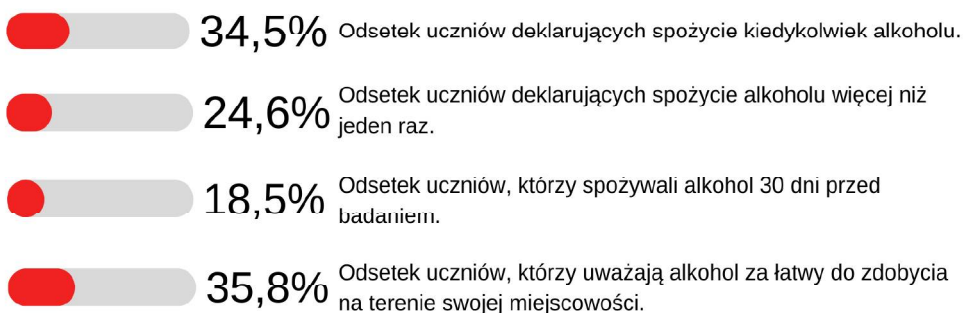

WNIOSKI Z BADAŃ SPOŁECZNYCH

W 2025 roku na terenie gminy Grabowiec zostało przeprowadzone badanie diagnozujące problemy społeczne wśród lokalnej społeczności, w którym uczestniczyło 54 dorosłych mieszkańców Gminy oraz 81 uczniów. Poniżej, w formie graficznej, przedstawione zostały najważniejsze wnioski z przeprowadzonych badań, dotyczące kwestii uzależnień.

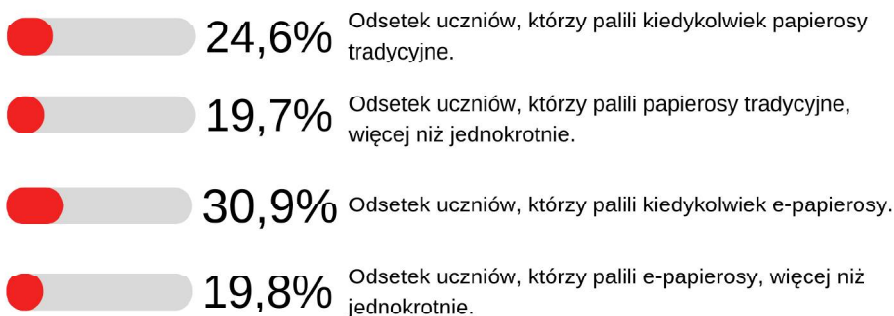
Uczniowie

ALKOHOL

* Odsetek uczniów został obliczony z całej próby badawczej, tj. N=81

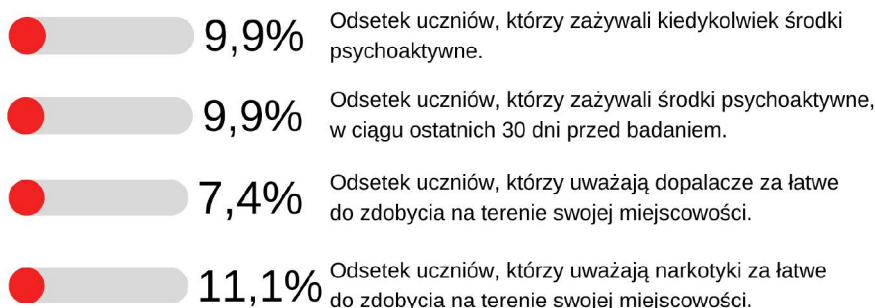
NIKOTYNIZM

* Odsetek uczniów został obliczony z całej próby badawczej, tj. N=81

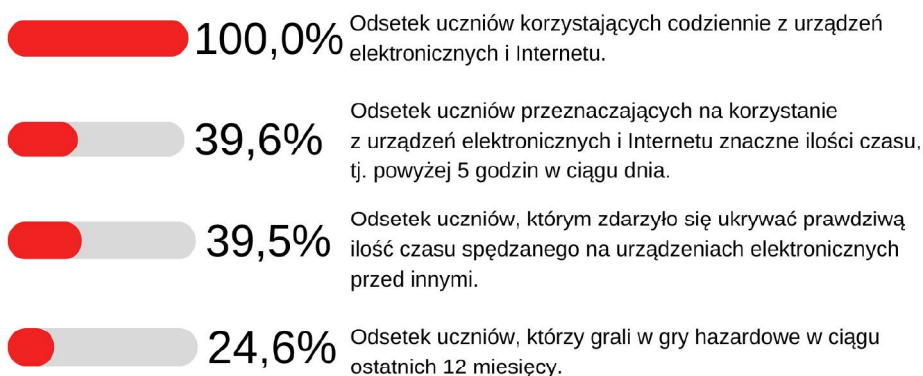

ŚRODKI PSYCHOAKTYWNE (INNE NIŻ ALKOHOL)

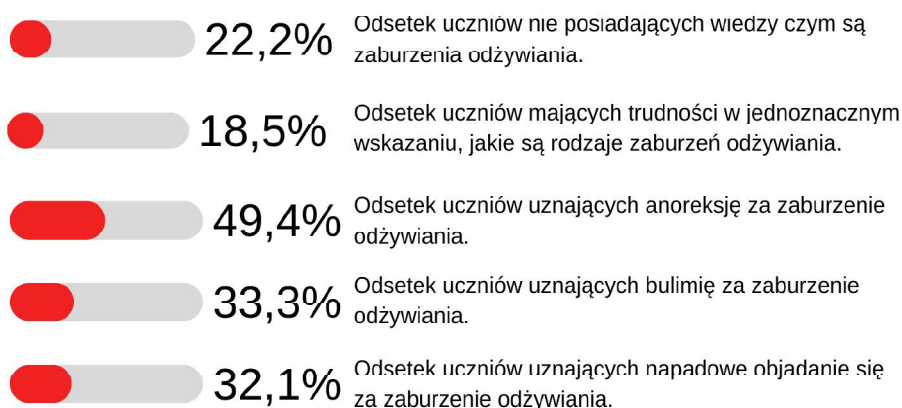
* Odsetek uczniów został obliczony z całej próby badawczej, tj. N=81

PROBLEMY NATURY BEHAWIORALNEJ

* Odsetek uczniów został obliczony z całej próby badawczej, tj. N=81

ZABURZENIA ODŻYWIANIA

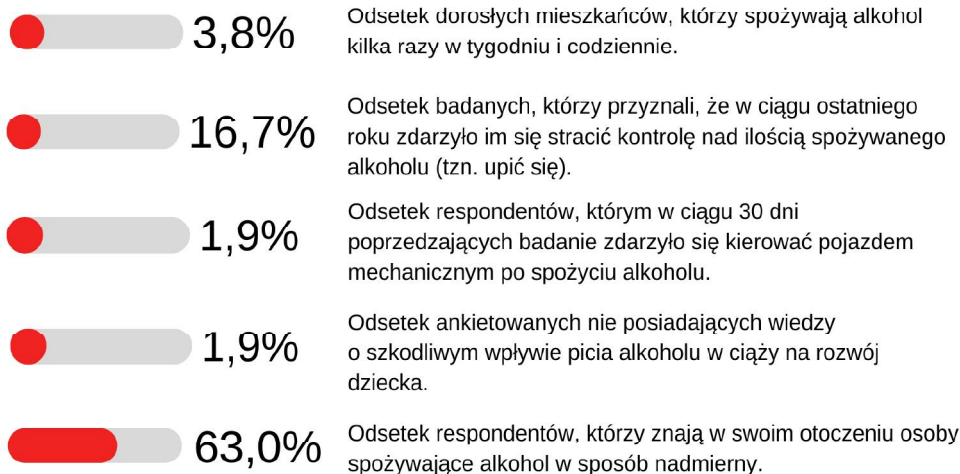

* Odsetek uczniów został obliczony z całej próby badawczej, tj. N=81

Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii w Gminie Grabowiec na lata 2026-2029

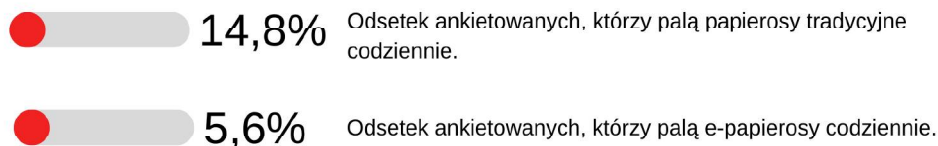
Dorośli mieszkańcy

ALKOHOL

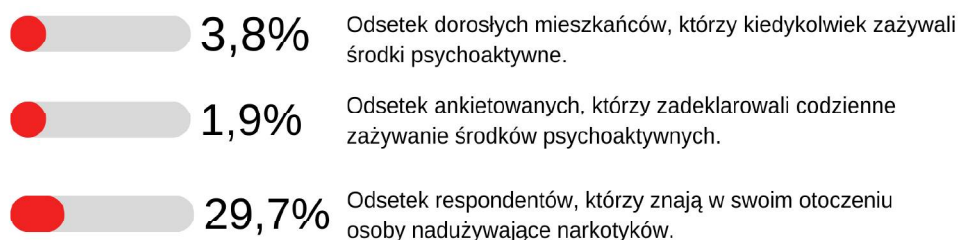
* Odsetek mieszkańców został obliczony z całej próby badawczej, tj. N=54

NIKOTYNIZM

* Odsetek mieszkańców został obliczony z całej próby badawczej, tj. N=54

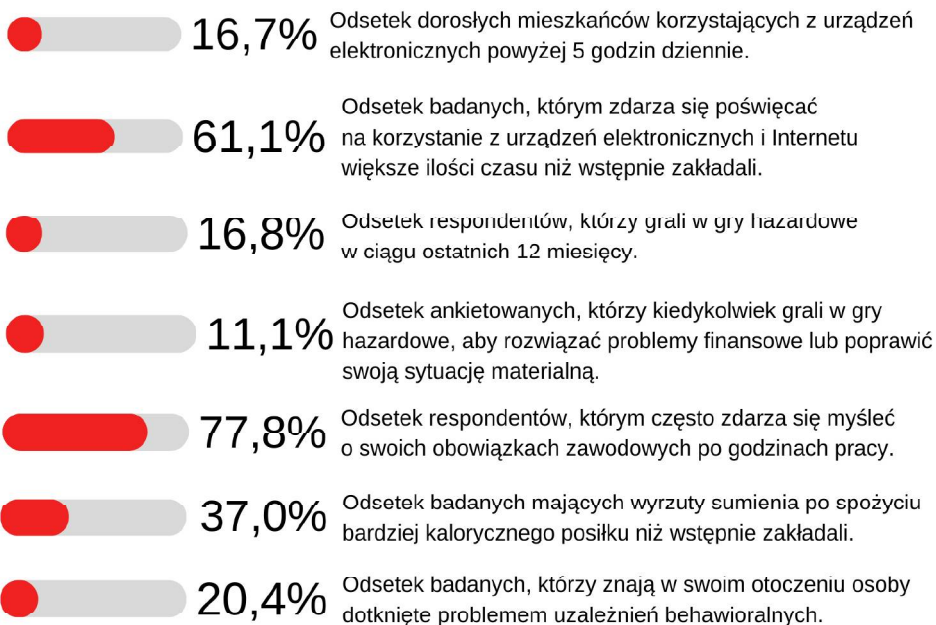
ŚRODKI PSYCHOAKTYWNE (INNE NIŻ ALKOHOL)

* Odsetek mieszkańców został obliczony z całej próby badawczej, tj. N=54

PROBLEMY NATURY BEHAWIORALNEJ

* Odsetek mieszkańców został obliczony z całej próby badawczej, tj. N=54

CELE, ZADANIA I REALIZATORZY PROGRAMU

Celem głównym Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii w Gminie Grabowiec na lata 2026-2029 jest:

Rozwój kompleksowego systemu profilaktyki i wsparcia, mającego na celu ograniczenie używania substancji psychoaktywnych oraz promowanie zdrowego stylu życia wśród społeczności lokalnej.

Celami operacyjnymi Programu są:

1. Prowadzenie działań edukacyjno-informacyjnych zapobiegających problemom alkoholowym, narkomanii i uzależnieniom behawioralnym oraz promujących zdrowy styl życia, ze szczególnym uwzględnieniem dzieci i młodzieży.
2. Zapewnienie kompleksowego wsparcia dla osób zmagających się z uzależnieniami i ich rodzin, w tym osób uwikłanych w problem przemocy domowej, poprzez dostęp do terapii, rehabilitacji, programów zatrudnienia socjalnego oraz rozwój lokalnego systemu pomocy i współpracę z instytucjami, organizacjami pozarządowymi i osobami prywatnymi.
3. Prowadzenie regularnej diagnozy i monitoringu skali uzależnień w Gminie, identyfikowanie grup szczególnie zagrożonych problemem oraz wdrażanie działań na rzecz ich wsparcia, przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu i integracji społeczności lokalnej, a także rozwijanie kompetencji osób zaangażowanych w przeciwdziałanie uzależnieniom poprzez szkolenia i podnoszenie kwalifikacji.

Cele będą realizowane z uwzględnieniem konieczności zapewnienia dostępności, zgodnie z koncepcją projektowania uniwersalnego, określoną w Konwencji o prawach osób niepełnosprawnych oraz potrzebami osób z różnymi niepełnosprawnościami zawartymi w Narodowym Programie Zdrowia na lata 2021-2025.

Cel I

Realizacja działań edukacyjno-informacyjnych mających na celu przeciwdziałanie problemom alkoholowym, narkomanii i uzależnieniom behawioralnym, a także promocję zdrowego stylu życia, ze szczególnym uwzględnieniem dzieci i młodzieży.

Przewidywane rezultaty:

- ▶ Ograniczenie skali spożywania alkoholu, zażywania substancji psychoaktywnych oraz uzależnień behawioralnych wśród mieszkańców Gminy,
- ▶ ograniczenie dostępności do substancji psychoaktywnych na terenie Gminy,
- ▶ zmniejszenie konieczności podejmowania działań interwencyjnych wobec osób nietrzeźwych w przestrzeni publicznej, kierujących pojazdami oraz sprzedawców napojów alkoholowych umożliwiającą zakup alkoholu osobom niepełnoletnim,
- ▶ promowanie wiedzy odnośnie negatywnych skutków spożywania alkoholu i narkotyków oraz uzależnień behawioralnych, a także udostępnianie informacji na temat dostępnych form wsparcia,
- ▶ opóźnienie wieku inicjacji alkoholowej wśród dzieci i młodzieży oraz wzmocnienie postaw abstynenckich,
- ▶ podejmowanie działań prewencyjnych dotyczących rozpowszechniania narkotyków i dopalaczy na terenie Gminy, w szczególności wśród dzieci i młodzieży.

Lp.	Zadanie	Wskaźnik	Realizatorzy
1.	Prowadzenie programów i innych działań profilaktycznych z zakresu przeciwdziałania uzależnieniom i promocji zdrowia skierowanych do dzieci i młodzieży	Liczba zrealizowanych programów profilaktycznych Liczba uczestników programów	UG, KMP, GKRPA, NGO, placówki oświatowe, GBP, GOK
2.	Finansowanie/dofinansowanie imprez profilaktycznych, kulturalnych, w tym koncertów obejmujących edukację zdrowotną w formie profilaktyki uniwersalnej, o której mowa w NPZ oraz zdrowotnych konkursów promujących trzeźwość	Liczba zorganizowanych imprez o tematyce edukacji zdrowotnej Liczba przeprowadzonych konkursów promujących trzeźwość	UG

Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii w Gminie Grabowiec na lata 2026-2029

<p>3. Organizacja zawodów sportowych z elementami profilaktyki, które mają na celu uwidocznienie szkodliwości alkoholu, narkotyków oraz zagrożeń płynących z uzależnień behawioralnych (w ramach profilaktyki uniwersalnej oraz promocji zdrowego stylu życia)</p>	<p>Liczba zorganizowanych zawodów profilaktyczno-sportowych</p>	<p>UG, NGO, placówki oświatowe</p>
<p>4. Organizowanie i dofinansowanie warsztatów i programów profilaktycznych dotyczących używania substancji psychoaktywnych oraz zagrożeń wynikających z uzależnień behawioralnych, ze szczególnym uwzględnieniem programów rekomendowanych przez KCPU, ORE i IPiN</p>	<p>Liczba zorganizowanych/ dofinansowanych programów/warsztatów profilaktycznych</p> <hr/> <p>Liczba uczestników</p>	<p>UG, GKRPA, placówki oświatowe</p>
<p>5. Rozwijanie i promowanie oferty alternatywnych i atrakcyjnych form spędzania czasu wolnego dla dzieci i młodzieży</p>	<p>Liczba dostępnych miejsc spędzania czasu wolnego dla dzieci i młodzieży</p> <hr/> <p>Liczba działań podjętych w celu promowania udziału w alternatywnych formach spędzania czasu wolnego</p>	<p>UG, GKRPA, placówki oświatowe, GBP, GOK, NGO</p>
<p>6. Organizacja wypoczynku letniego/zimowego dla dzieci i młodzieży z rodzin z problemem alkoholowym oraz zagrożonych uzależnieniami, realizującego program profilaktyczny, psychologiczny lub socjoterapeutyczny</p>	<p>Liczba zorganizowanych wyjazdów</p> <hr/> <p>Liczba uczestników</p>	<p>UG, GKRPA, placówki oświatowe</p>

7. Organizowanie warsztatów informacyjno-edukacyjnych dla rodziców i nauczycieli w zakresie profilaktyki uzależnień, w tym behawioralnych wśród dzieci i młodzieży, w szczególności na temat wzmacniania czynników chroniących i eliminowania czynników ryzyka	Liczba zorganizowanych warsztatów	UG, GKRPA, placówki oświatowe
8. Zakup i dystrybucja materiałów edukacyjnych, informatycznych i profilaktycznych dotyczących tematyki uzależnień i promowania zdrowych nawyków	Nakład materiałów informacyjno-edukacyjnych Koszty przeznaczone na zakup materiałów	UG, GOPS, GKRPA, ZI, KMP, placówki oświatowe, placówki ochrony zdrowia
9. Uczestnictwo w regionalnych i ogólnopolskich kampaniach edukacyjnych obejmujących zagadnienia związane z profilaktyką i przeciwdziałaniem alkoholizmowi, narkomanii oraz uzależnieniom behawioralnym	Liczba kampanii, w których uczestniczyła Gmina	UG, GOPS, GKRPA, ZI, KMP, NGO, placówki oświatowe, placówki ochrony zdrowia, GBP, GOK

Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii w Gminie Grabowiec na lata 2026-2029

Cel II

Zapewnienie kompleksowego wsparcia dla osób zmagających się z uzależnieniami i ich rodzin, w tym osób uwikłanych w problem przemocy domowej, poprzez dostęp do terapii, rehabilitacji, programów zatrudnienia socjalnego oraz rozwój lokalnego systemu pomocy i współpracę z instytucjami, organizacjami pozarządowymi i osobami prywatnymi.

Przewidywane rezultaty:

- ▶ Zwiększenie dostępu do kompleksowego wsparcia dla osób uzależnionych, współuzależnionych oraz uwikłanych w problem przemocy domowej,
- ▶ zwiększenie skuteczności działań skierowanych do osób uzależnionych poprzez motywowanie ich do podjęcia lub kontynuowania leczenia odwykowego,
- ▶ aktywizacja społeczno-zawodowa osób uzależnionych od alkoholu i/lub narkotyków w środowisku lokalnym, a także udzielanie pomocy osobom uwikłanym w problem uzależnień behawioralnych.

Lp.	Zadanie	Wskaźnik	Realizatorzy
1.	Kontynuacja działalności Punktu Konsultacyjno-Informacyjnego	Liczba osób zgłaszających się do PKI <hr/> Liczba pracowników PKI	UG, GKRPA
2.	Wspieranie działalności Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	Liczba członków GKRPA	GKRPA
3.	Przeprowadzanie rozmów interwencyjno-motywujących z osobami nadużywającymi alkoholu, narkotyków i innych substancji psychoaktywnych	Liczba osób, z którymi członkowie GKRPA prowadzili rozmowy interwencyjno-motywujące do podjęcia leczenia odwykowego	GKRPA
4.	Inicjowanie powstania grupy samopomocowej (AA) w celu wspierania osób uzależnionych w utrzymaniu abstynencji	Liczba funkcjonujących grup samopomocowych dla osób uzależnionych (AA)	UG, GKRPA, GOPS, NGO
5.	Inicjowanie powstania grupy samopomocowej dla osób współuzależnionych (AI-Anon)	Liczba funkcjonujących grup samopomocowych dla osób współuzależnionych (AI-Anon)	UG, GKRPA, GOPS, NGO

<p>6. Zlecenie przeprowadzania badań przez zespół biegłych w zakresie uzależnienia od alkoholu w celu orzeczenia wobec osoby uzależnionej od alkoholu obowiązku poddania się leczeniu odwykowemu</p>	<p>Liczba osób skierowanych na badanie przez biegłego Liczba wydanych opinii w przedmiocie uzależnienia od alkoholu</p>	<p>GKRPA</p>
<p>7. Kierowanie wniosków do sądu o nałożenie obowiązku leczenia w zakładzie lecznictwa odwykowego wobec osoby uzależnionej, wnoszenie środków odwoławczych od orzeczeń sądów I instancji w sprawach o zobowiązanie do leczenia oraz występowanie członków GKRPA w charakterze strony oraz oskarżyciela posiłkowego przed sądem w sprawach o leczenie odwykowe</p>	<p>Liczba wniosków wniesionych do sądu w sprawie orzeczenia obowiązku leczenia odwykowego</p>	<p>GKRPA</p>
<p>8. Wszczywanie przez członków GKRPA procedury „Niebieskie Karty” i przekazywanie ich do ZI</p>	<p>Liczba wszczętych procedur „Niebieskie Karty”</p>	<p>GKRPA</p>
<p>9. Prowadzenie konsultacji i poradnictwa terapeutycznego, psychologicznego oraz prawnego osobom uzależnionym od alkoholu oraz członkom ich rodzin</p>	<p>Liczba osób objętych konsultacjami/poradnictwem Liczba udzielonych konsultacji/porad</p>	<p>UG, GOPS, GKRPA, PKI, NGO, placówki ochrony zdrowia</p>
<p>10. Udzielanie psychologicznego i terapeutycznego wsparcia dzieciom wychowującym się w rodzinach dotkniętych uzależnieniami i przemocą domową</p>	<p>Liczba dzieci objętych wsparciem</p>	<p>placówki oświatowe, placówki ochrony zdrowia, NGO, PPP</p>
<p>11. Zainicjowanie działalności placówek wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży na terenie Gminy, a także wdrażanie działań integracyjnych i socjoterapeutycznych</p>	<p>Liczba funkcjonujących placówek wsparcia dziennego</p>	<p>UG, NGO</p>
<p>12. Zwiększanie skuteczności działań skierowanych do beneficjentów pomocy społecznej dotkniętych uzależnieniem, poprzez uwzględnienie w pracy socjalnej kontraktów socjalnych</p>	<p>Liczba osób, z którymi zawarto kontrakt socjalny</p>	<p>GOPS</p>

Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii w Gminie Grabowiec na lata 2026-2029

Cel III

Prowadzenie regularnej diagnozy i monitoringu skali uzależnień w Gminie, identyfikowanie grup szczególnie zagrożonych problemem oraz wdrażanie działań na rzecz ich wsparcia, przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu i integracji społeczności lokalnej, a także rozwijanie kompetencji osób zaangażowanych w przeciwdziałanie uzależnieniom poprzez szkolenia i podnoszenie kwalifikacji.

Przewidywane rezultaty:

- ▶ Systematyczne monitorowanie stopnia zagrożenia problemem alkoholowym i narkotykowym oraz skali problemu uzależnień behawioralnych na terenie Gminy,
- ▶ niezwłoczne i skuteczne rozpoznawanie rodzin i osób przejawiających trudności wynikające z uzależnień,
- ▶ organizowanie i finansowanie badań diagnozujących problemy społeczne, w tym uzależnienia, wśród mieszkańców oraz umożliwiających określenie rzeczywistego stanu zagrożenia problemem alkoholowym, narkotykowym, a także w zakresie uzależnień behawioralnych,
- ▶ skuteczniejsze i szybsze świadczenie niezbędnej pomocy osobom i rodzinom zmagającym się z problemem uzależnień, dzięki rozwiniętej ścisłej współpracy międzyinstytucjonalnej i międzysektorowej,
- ▶ reintegracja osób dotkniętych uzależnieniami i przemocą domową oraz członków ich rodzin w lokalnej społeczności.

Lp.	Zadanie	Wskaźnik	Realizatorzy
1.	Regularne monitorowanie problemu uzależnień od substancji psychoaktywnych oraz behawioralnych w Gminie, w tym opracowanie diagnoz problemów społecznych wśród uczniów oraz dorosłych mieszkańców	Liczba osób objętych badaniem ilościowym i/lub jakościowym w ramach diagnozy społecznej Liczba prowadzonych statystyk związanych z problemem uzależnień w Gminie	UG, GKRPA, ZI, PKI, GOPS, KMP, placówki oświatowe, placówki ochrony zdrowia, NGO
2.	Powadzenie działań edukacyjnych skierowanych do sprzedawców i właścicieli punktów sprzedaży napojów alkoholowych	Liczba przeprowadzonych szkoleń	UG, GKRPA
3.	Kreowanie polityki antyalkoholowej w Gminie, np. poprzez ograniczenia nocnej sprzedaży alkoholu oraz zmniejszenie liczby punktów sprzedaży napojów alkoholowych	Liczba punktów sprzedaży napojów alkoholowych Liczba mieszkańców przypadających na 1 punkt sprzedaży alkoholu	UG, GKRPA
4.	Organizowanie i udział w szkoleniach z zakresu profilaktyki uzależnień, przeciwdziałania przemocy domowej i ochrony zdrowia dla osób i podmiotów świadczących pomoc i wsparcie mieszkańcom, w tym członków GKRPA	Liczba zorganizowanych szkoleń z zakresu profilaktyki uzależnień i przeciwdziałania przemocy domowej	UG, GKRPA, KMP, ZI, GOPS, placówki oświatowe, placówki ochrony zdrowia
5.	Prowadzenie kontroli punktów sprzedaży napojów alkoholowych w zakresie przestrzegania zasad i warunków korzystania z zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych	Liczba uczestników szkoleń Liczba przeprowadzonych kontroli	UG, GKRPA

Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii w Gminie Grabowiec na lata 2026-2029

REALIZACJA PROGRAMU

1. Na podstawie art. 4¹ ust. 2 ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi realizatorem Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii w Gminie Grabowiec na lata 2026-2029 jest Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Grabowcu.
2. Za realizację Programu od strony finansowej i merytorycznej odpowiada Wójt Gminy Grabowiec.
3. Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii w Gminie Grabowiec będzie realizowany w latach 2026-2029.

ADRESACI PROGRAMU

Program adresowany jest do ogółu mieszkańców Gminy z wyszczególnieniem konsumentów napojów alkoholowych, osób uzależnionych od alkoholu, narkotyków i zmagających się z uzależnieniami behawioralnymi, osób pijących szkodliwie i ryzykownie, rodzin i najbliższego otoczenia osób uzależnionych od alkoholu, narkotyków, hazardu i urządzeń elektronicznych, dzieci i młodzieży szkolnej oraz przedstawicieli służb, instytucji oraz organizacji pozarządowych działających na rzecz rozwiązywania problemów uzależnień.

ZEZWOLENIA NA SPRZEDAŻ NAPOJÓW ALKOHOLOWYCH

Sprzedaż napojów alkoholowych do spożycia poza miejscem oraz w miejscu sprzedaży może odbywać się tylko na podstawie zezwolenia wydanego przez Wójta Gminy Grabowiec.

1. Maksymalna liczba zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych poza miejscem sprzedaży, określona przez Radę Gminy, wynosi¹⁵:
 - ▶ 15 – o zawartości do 4,5% alkoholu oraz na piwo,
 - ▶ 15 – o zawartości powyżej 4,5% do 18% alkoholu (z wyjątkiem piwa),
 - ▶ 8 – o zawartości powyżej 18% alkoholu.

¹⁵ Sprawozdania z działalności samorządów gminnych w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień KCPU-G1 za 2023 rok.

2. Maksymalna liczba zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych w miejscu sprzedaży, określona przez Radę Gminy, wynosi¹⁶:
 - ▶ 5 – o zawartości do 4,5% alkoholu oraz na piwo,
 - ▶ 5 – o zawartości powyżej 4,5% do 18% alkoholu (z wyjątkiem piwa),
 - ▶ 5 – o zawartości powyżej 18% alkoholu.

TERMINY WAŻNOŚCI ZEZWOLEŃ NA SPRZEDAŻ NAPOJÓW ALKOHOLOWYCH

Zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia w miejscu sprzedaży wydaje się na czas oznaczony, nie krótszy niż 4 lata, a w przypadku sprzedaży napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia poza miejscem sprzedaży, nie krótszy niż 2 lata.

ŹRÓDŁA FINANSOWANIA

1. Źródłem finansowania działań podejmowanych w związku z realizacją zadań Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii w Gminie Grabowiec na lata 2026-2029 są dochody własne Gminy uzyskane z wpływów z tytułu wydanych zezwoleń na sprzedaż i podawanie napojów alkoholowych, a także z opłat z tytułu sprzedaży napojów alkoholowych w opakowaniach jednostkowych o ilości nominalnej napoju nieprzekraczającego 300 ml i są ujęte w budżecie Gminy w dziale 851 „Ochrona Zdrowia”, dziale 85153 – zwalczanie narkomanii oraz dziale 85154 – przeciwdziałanie alkoholizmowi.
2. Zakres zadań ujętych w Programie może być zweryfikowany ze względu na wysokość środków finansowych przeznaczonych na ich realizację oraz ze względu na bieżące zapotrzebowanie z zakresu działań profilaktycznych skierowanych do lokalnej społeczności.

¹⁶ Sprawozdanie z działalności samorządów gminnych w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień KCPU-G1 za 2023 rok.

ZASADY WYNAGRADZANIA CZŁONKÓW GMINNEJ KOMISJI ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH

1. Za pracę obejmującą zakres działań wynikających z ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi członkowie Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Grabowcu otrzymują wynagrodzenie w wysokości:

- ▶ przewodniczący i z-ca przewodniczącego 300 zł,
- ▶ członkowie Komisji 180 zł,

za każdorazowy udział w pracach Komisji, obejmujących:

- ▶ uczestniczenie w posiedzeniach Komisji,
- ▶ przeprowadzanie kontroli w punktach sprzedaży napojów alkoholowych, w zakresie przestrzegania przepisów ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi.

2. Wynagrodzenie dla członków Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych wypłacane będzie na podstawie przedstawionej listy obecności z posiedzenia w pracach Komisji, o których mowa w pkt. 1.

Ze swojej działalności Komisja sporządza roczne sprawozdanie, które przedkłada Radzie Gminy Grabowiec, w terminie do dnia 31 marca następnego roku.

MONITORING I EWALUACJA PROGRAMU

Celem ewaluacji jest oszacowanie stopnia osiągnięcia zakładanych celów i rezultatów. Wyniki ewaluacji okresowej służą również ewentualnym modyfikacjom dokumentów programowych, a dostarczone za jej sprawą informacje powinny być wykorzystane przy przygotowaniu programu w następnym okresie programowania.

Cele badawcze ewaluacji Programu opierają się na:

1. ocenie procesu realizacji działań i osiągniętych efektów Programu,
2. ocenie wdrażania i zarządzania Programem, w tym współpracy interdyscyplinarnej,
3. opracowaniu rekomendacji do stworzenia kontynuacji Programu.

W ramach ewaluacji należy wybrać co najmniej jedną z niżej wskazanych zróżnicowanych metod pomiaru, tj.:

- ▶ analizę dokumentów,
- ▶ badanie ankietowe adresatów Programu,
- ▶ badanie poprzez zogniskowany wywiad grupowy realizatorów Programu.

Przyjęte kryteria ewaluacji Programu to:

- a) kryterium skuteczności** (plan a wykonanie) – rozumiane jako stopień realizacji zaplanowanych celów i efektów Programu. Ocena pod kątem kryterium skuteczności skupi się głównie na ocenie wdrożenia działań w stosunku do założonego planu i osiągnięcia wskaźników rezultatów.
- b) kryterium efektywności** – ocena sprawności wdrażania i prawidłowości zarządzania Programem, w tym pod kątem zgodności z harmonogramem, ewentualnych trudności w jego realizacji, przepływu informacji między realizatorami.
- c) kryterium użyteczności** – ocena dopasowania założeń Programu do potrzeb jego odbiorców i realizatorów.
- d) kryterium trafności** – rozumiane jako stopień, w jakim zaplanowane cele odpowiadają zidentyfikowanym problemom.

Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii w Gminie Grabowiec na lata 2026-2029

Na podstawie analizy wdrażanego programu, Wójt Gminy Grabowiec sporządza raport z wykonania w danym roku Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii w Gminie Grabowiec i efektów jego realizacji, który przedkłada Radzie Gminy w terminie do dnia 30 czerwca roku następującego po roku, którego dotyczy sprawozdanie. Ponadto Wójt Gminy Grabowiec sporządza na podstawie ankiety opracowanej przez Krajowe Centrum Przeciwdziałania Uzależnieniom informację z realizacji działań podejmowanych w danym roku, które wynikają z Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii w Gminie Grabowiec i przesyła ją do Krajowego Centrum Przeciwdziałania Uzależnieniom w terminie do dnia 15 kwietnia roku następującego po roku, którego dotyczy informacja.

BIBLIOGRAFIA

1. European Monitoring Centre for Drugs and Drug Addiction, European Drug Report 2024: Trends and Developments, 2024.
2. <https://bdl.stat.gov.pl>.
3. Lange R., i in., Nastolatki 3.0 – Raport z ogólnopolskiego badania uczniów i rodziców, NASK – Państwowy Instytut Badawczy, Warszawa 2023.
4. Malczewski A., Młodzież a substancje psychoaktywne w: Młodzież 2021 – raport z badań ilościowych zrealizowanych przez Fundację CBOS, Fundacja Centrum Badania Opinii Społecznej, 2022, s. 208-223.
5. Raport z realizacji Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii za 2024 r.
6. Szmidt J., i in., Raport 2023 – Uzależnienia w Polsce, Krajowe Centrum Przeciwdziałania Uzależnieniom, Warszawa 2023.
7. Sprawozdanie z działalności samorządów gminnych w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych PARPA-G1 za 2021 rok.
8. Sprawozdania z działalności samorządów gminnych w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień KCPU-G1 za lata 2022 i 2023.
9. Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi.
10. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii.

SPIS RYSUNKÓW, TABEL I WYKRESÓW

Spis rysunków

Rysunek 1. Wartość sprzedanego alkoholu na terenie gminy Grabowiec w latach 2021-2023	18
Rysunek 2. Wartość sprzedanego alkoholu na 1 dorosłego mieszkańca gminy Grabowiec na przestrzeni lat 2021-2023.....	18
Rysunek 3. Płeć: N=81	20
Rysunek 4. Płeć: N=54	30

Spis tabel

Tabela 1. Działania Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Grabowcu wobec osób uzależnionych w latach 2021-2023.....	15
Tabela 2. Liczba osób, którym udzielono porad w Punkcie Konsultacyjno-Informacyjnym w latach 2021-2023.....	16
Tabela 3. Ile razy piłeś/aś alkohol w ciągu ostatnich 30 dni? N=28.....	22
Tabela 4. Jak często zażywałeś/aś narkotyki/dopalacze w ciągu ostatnich 30 dni? N=8	24
Tabela 5. Jakie były to substancje? N=8.....	25
Tabela 6. Czy zdarzyło Ci się kłamać, aby ukryć prawdziwą ilość czasu spędzanego na korzystaniu z urządzeń elektronicznych i/lub Internetu np. przed rodzicami? N=80.....	27
Tabela 7. W jakie gry, w których wygraną/przegraną były pieniądze zdarzyło Ci się grać? N=20	28
Tabela 8. Czy zdarza się Panu/i korzystać z urządzeń elektronicznych i/lub Internetu dłużej niż wstępnie Pan/i zakładał/a? N=53.....	33
Tabela 9. Czy kiedykolwiek grał/a Pan/i w gry, w których wygraną były pieniądze, aby rozwiązać finansowe trudności lub poprawić swoją sytuację ekonomiczną? N=9.....	34
Tabela 10. Ile razy w ciągu ostatnich 12 miesięcy zdarzyło się Panu/i stracić kontrolę nad ilością spożywanego alkoholu (tzn. upić się)? N=52	36
Tabela 11. Czy w ciągu ostatnich 30 dni zdarzyło się Panu/i kierować pojazdem mechanicznym po spożyciu alkoholu? N=52	36
Tabela 12. Jak często zażywa Pan/i środki psychoaktywne (narkotyki, dopalacze, leki w celu odurzenia) N=54	38
Tabela 13. Jakie były to substancje? N=2.....	39

Spis wykresów

Wykres 1. Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu alkoholizmu na przestrzeni lat 2021-2023.....	13
Wykres 2. Liczba punktów sprzedaży napojów alkoholowych w gminie Grabowiec na przestrzeni lat 2021-2023.....	19
Wykres 3. Wiek: N= 81	21

Wykres 4. Klasa: N= 81	21
Wykres 5. Ile razy w życiu zdarzyło Ci się pić alkohol? N=81	22
Wykres 6. Ile razy w życiu zdarzyło Ci się: N= 81	23
Wykres 7. Ile razy w życiu zdarzyło Ci się zażywać środki psychoaktywne (narkotyki, dopalacze, leki w celu odurzenia)? N=81	24
Wykres 8. Gdybyś chciał/a zdobyć narkotyki, dopalacze, alkohol, papierosy oraz e-papierosy w swojej miejscowości byłoby to: N= 81.....	26
Wykres 9. Ile czasu w ciągu dnia poświęcasz na korzystanie z urządzeń elektronicznych i/lub Internetu? N=81	27
Wykres 10. Czy w ciągu ostatnich 12 miesięcy grałeś/aś w gry, w których można było wygrać/przegrać pieniądze (np. zdraпки, lotto, gra na automatach, zakłady bukmacherskie itp.)? N=81	28
Wykres 11. Które z poniższych odpowiedzi Twoim zdaniem można zaliczyć do zaburzeń odżywiania? N=81	29
Wykres 12. Wiek: N=54	31
Wykres 13. Wykształcenie: N=54	31
Wykres 14. Ile godzin poświęca Pan/i na korzystaniu z urządzeń elektronicznych i/lub Internetu (np. komputer, tablet, telefon komórkowy, konsola do gier) w ciągu dnia, w którym ich Pan/i używa (nie wliczając w to godzin pracy)? N=54.....	32
Wykres 15. Czy w ciągu ostatnich 12 miesięcy grał/a Pan/i w gry, w których wygraną/przegraną były pieniądze (np. zdraпки, lotto, gra na automatach, zakłady bukmacherskie itp.)? N=54	33
Wykres 16. Proszę o ustosunkowanie się do poniższych stwierdzeń: N=54	35
Wykres 17. Jak często spożywa Pan/i alkohol? N=54	35
Wykres 18. Czy według Pana/i picie alkoholu w ciąży ma negatywny wpływ na rozwój dziecka? N=54	37
Wykres 19. Jak często pali Pan/i papierosy i e-papierosy? N=54	38
Wykres 20. Czy zna Pan/i miejsca w swojej miejscowości, gdzie można zakupić narkotyki lub dopalacze? N=54	39
Wykres 21. Czy zna Pan/i kogoś w swoim otoczeniu, kto nadużywa alkoholu, narkotyków lub w sposób zdecydowanie nadmierny podejmuje się pewnych czynności (np. zakupy, korzystanie z Internetu i/lub urządzeń elektrycznych, uprawianie sportu, praca, oglądanie treści pornograficznych itp.) N=54.....	40